

Zajedničko mišljenje 2/2023
Europskog odbora za zaštitu podataka i
Europskog nadzornika za zaštitu podataka o
Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća
o uvođenju digitalnog eura

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Doneseno 17. listopada 2023.

SADRŽAJ

1	Kontekst	5
2	Područje primjene Mišljenja	8
3	Opće napomene.....	9
4	Poglavlje I. – Predmet i definicije.....	13
5	Poglavlje III. – Zakonsko sredstvo plaćanja	14
6	Poglavlje IV. – Distribucija.....	15
7	Poglavlje V. – Upotreba digitalnog eura kao sredstva pohrane vrijednosti i kao sredstva plaćanja 16	
8	Poglavlje VII. – Tehničke značajke.....	18
	8.1 Internetski način upotrebe digitalnog eura i način upotrebe digitalnog eura bez interneta	18
	8.2 Uvjetovane platne transakcije u digitalnim eurima	19
	8.3 Europske lisnice za digitalni identitet.....	19
	8.4 Namira	20
	8.5 Opći mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevara	21
9	Kibersigurnost i operativna otpornost.....	24
10	Poglavlje VIII. – Privatnost i zaštita podataka	24
	10.1 Članak 34.: Obrada koju provode pružatelji platnih usluga	25
	10.2 Članak 35.: Obrada osobnih podataka koju provode Europska središnja banka i nacionalne središnje banke.....	29
	10.3 Članak 36.: Obrada koju provode pružatelji usluga potpore	30
11	Poglavlje IX. – Sprečavanje pranja novca.....	32
12	Poglavlje X. – Završne odredbe	36

Sažetak

Dvije godine nakon što je Europska središnja banka (ESB) pokrenula fazu istraživanja projekta uvođenja digitalnog eura, Europski parlament i Vijeće Europske unije u narednim će mjesecima ispitati Prijedlog uredbe o uvođenju digitalnog eura kao digitalne valute središnje banke. Uzimajući u obzir posebnu važnost digitalnog eura za temeljna prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka, Europska komisija zatražila je od Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka da donesu zajedničko mišljenje o tom Prijedlogu.

Općenito, uz podsjećanje da bi se dodana vrijednost digitalnog eura u vrlo konkurentnom okruženju za plaćanja uglavnom temeljila na njegovoj povjerljivoj prirodi, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da će korisnici digitalnog eura uvijek imati mogućnost plaćanja u digitalnim eurima ili u gotovini, kao i činjenicu da digitalni euro ne bi bio „programabilni novac“. Ovim Zajedničkim mišljenjem također se pozdravlja činjenica da je cilj Prijedloga pružiti visok standard privatnosti i zaštite podataka za digitalni euro te se uzimaju u obzir napori uloženi u Prijedlog u tu svrhu, posebno uvođenjem „načina rada bez interneta“, kako bi se obrada osobnih podataka u vezi s digitalnim eurom svela na najmanju moguću mjeru te kako bi se ugradila tehnička i integrirana zaštita podataka.

Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka u skladu s pristupom „privatnosti i tehničke zaštite podataka“ skreću pozornost suzakonodavaca na niz pitanja u vezi sa zaštitom osobnih podataka koja bi, ako se ne riješe u Prijedlogu, mogla ugroziti povjerenje građana u buduću digitalni euro te, u konačnici, njegovu primjenu u društvu. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka u tom pogledu razrađuju svoja stajališta koja su donijeli od 2021.

Prvo, iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da bi se distribucija digitalnog eura provodila na „decentraliziran način“, odnosno ne bi je izravno provodio Eurosustav, nego bi se provodila putem financijskih posrednika, smatraju da bi u zakonodavni tekst trebalo uključiti dodatna pojašnjenja o načinima distribucije digitalnog eura.

Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi trebalo pružiti više pojašnjenja o nužnosti i proporcionalnosti uspostave jedinstvene pristupne točke jedinstvenih identifikacijskih oznaka digitalnog eura, kao i o tome kako se tehnička i integrirana zaštita podataka treba provesti u tom pogledu. Osim toga, zakonodavni tekst trebao bi sadržavati pojašnjenja o tome na koji bi način pružatelji platnih usluga trebali obrađivati osobne podatke kako bi u praksi primjenjivali ograničenja dopuštenih iznosa. Također je potrebna veća jasnoća u pogledu obrade osobnih podataka koja se provodi radi primjene ograničenja u pogledu naknada koje bi mogli zatražiti pružatelji platnih usluga.

Kad je riječ o infrastrukturi namire koju osigurava i kojom upravlja ESB, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi normativni dio prijedloga trebao uključivati obvezu kojom bi se osigurala pseudonimizacija svih transakcijskih podataka u odnosu na ESB i nacionalne središnje banke.

Važno je napomenuti da Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također smatraju da odredbe koje se odnose na opći mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevara koji ESB može uspostaviti kako bi se pružateljima platnih usluga olakšalo otkrivanje i sprečavanje prijevara nisu predvidljive, čime se ugrožava pravna sigurnost i sposobnost procjene potrebe za uspostavom takvog mehanizma. Osobito nije jasno koje bi zadaće izvršavao ESB (kao mogući nadzornik borbe protiv prijevara koju provode pružatelji platnih usluga), odnosno koje bi zadaće (i povezanu obradu podataka) izvršavali pružatelji platnih usluga. Suzakonodavci se stoga pozivaju da dodatno dokažu potrebu za takvim mehanizmom te da predvide jasna i precizna pravila kojima se uređuje područje primjene i primjena predviđenog mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevara, među ostalim u pogledu naravi potpore koju ESB treba pružiti pružateljima platnih usluga. Ako se takva potreba ne dokaže,

Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju uvođenje manje nametljivih mjera iz perspektive zaštite podataka, zajedno s provedbom odgovarajućih zaštitnih mjera.

Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka u ovom Zajedničkom mišljenju utvrđuju potencijalne rizike s kojima bi se digitalni euro mogao suočiti iz perspektive informacijske tehnologije i kibersigurnosti te preporučuju da se u preambulu Prijedloga uključi izričito upućivanje na primjenjivi pravni okvir za kibersigurnost.

Kad je riječ o aspektima digitalnog eura koji se odnose na zaštitu privatnosti i podataka, Europski nadzornik za zaštitu podataka i Europski odbor za zaštitu podataka pohvaljuju napore poduzete u poglavlju VIII. i odgovarajućim priložima kako bi se utvrdile svrhe i kategorije osobnih podataka za obradu koju treba provesti svaki od aktera uključenih u izdavanje i korištenje digitalnog eura. Međutim, suzakonodavci bi trebali pružiti dodatna pojašnjenja, osobito u pogledu pravnih osnova koje se primjenjuju na te postupke obrade, raspodjele odgovornosti i vrsta osobnih podataka koje svaki od tih aktera treba obrađivati.

Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka izražavaju žaljenje zbog činjenice da je Prijedlogom odbačeno usvajanje pristupa „selektivne privatnosti” za internetska plaćanja male vrijednosti. U tom pogledu valja napomenuti da će razina rizika od pranja novca i financiranja terorizma za korištenje digitalnog eura putem interneta ovisiti o upotrebi tehnologije i odabiru rješenja u fazi osmišljavanja. Uzimajući u obzir moguće mjere ublažavanja koje bi se mogle provesti kako bi se smanjio takav rizik, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga snažno preporučuju suzakonodavcima da prošire poseban režim primjenjiv na način rada bez interneta za transakcije male vrijednosti, pri čemu valja uspostaviti prag ispod kojeg se ne bi vršilo praćenje transakcija za potrebe sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma (SPNFT).

S obzirom na to da je rad ESB-a na digitalnom euru u tijeku usporedno s radom suzakonodavaca, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju na obvezu svih voditelja obrade i zajedničkih voditelja obrade u pogledu digitalnog eura da provedu procjenu učinka na zaštitu podataka u mjeri u kojoj su ispunjeni zahtjevi iz članka 35. Opće uredbe o zaštiti podataka ili članka 39. Europske uredbe o zaštiti podataka. Osim toga, u Prijedlogu bi trebalo podsjetiti na obvezu tehničke i integrirane zaštite privatnosti i zaštite podataka pri utvrđivanju operativnog dizajna i tehnoloških odabira.

Nakon donošenja zakonodavstva o digitalnom euru, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka nastavit će, svaki u okviru svojih odgovornosti, pratiti uvođenje digitalnog eura te će spremno pružati smjernice suzakonodavcima i ESB-u o aspektima digitalnog eura povezanima sa zaštitom osobnih podataka.

Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka

Uzimajući u obzir članak 42. stavak 2. Uredbe (EU) 2018/1725 od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ¹,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov Prilog XI. i Protokol 37., kako su izmijenjeni Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 154/2018 od 6. srpnja 2018.²,

uzimajući u obzir zahtjev Europske komisije za zajedničko mišljenje Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka od 29. lipnja 2023. o Prijedlogu uredbe o uvođenju digitalnog eura³ i o Prijedlogu uredbe o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1230 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.

DONIJELI SU SLJEDEĆE ZAJEDNIČKO MIŠLJENJE

1 KONTEKST

1. Europska komisija donijela je 28. lipnja 2023. zakonodavni paket⁵ o digitalnom euru, koji uključuje prijedlog o uspostavi pravnog okvira za moguće uvođenje digitalnog eura⁶. Cilj ovog prijedloga jest uspostaviti i regulirati ključne aspekte digitalnog eura, čije je izdavanje u nadležnosti Europske središnje banke (dalje u tekstu „ESB”). Projekt digitalnog eura započeo je prije donošenja zakonodavnog paketa o digitalnom euru. U nastavku Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju na kronologiju ključnih događaja koji su doveli do donošenja zakonodavnog paketa o digitalnom euru, uključujući stajališta Europskog odbora za zaštitu podataka o tom pitanju.
2. U listopadu 2020., u kontekstu sve većeg interesa za digitalne valute središnje banke diljem svijeta, ESB je pokrenuo javno savjetovanje o mogućem digitalnom euru, novom obliku digitalne valute središnje banke za upotrebu u plaćanjima malih vrijednosti, čiji je cilj nadopuniti gotovinu u eurima u fizičkom obliku⁷. Ciljevi politike uvođenja digitalnog eura jesu osigurati građanima EU-a stalan pristup valuti središnje banke u kontekstu sve rjeđe upotrebe gotovine u fizičkom obliku, poduprijeti financijsku uključenost te promicati inovacije i stratešku autonomiju EU-a u pogledu plaćanja. ESB je u travnju 2021. objavio izvješće o povratnim

---

¹ SL L 295, 21.11.2018., str. 39.

² Upućivanja na „države članice” u ovom dokumentu trebala bi se tumačiti kao upućivanja na „države članice EGP-a”.

³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju digitalnog eura, COM/2023/369 final.

⁴ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1230 Europskog parlamenta i Vijeća, COM/2023/368 final.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3501

⁶ Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uvođenju digitalnog eura (COM/2023/369 final)

⁷ ESB, Izvješće o digitalnom euru, listopad 2020., dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

informacijama dostavljenim tijekom javnog savjetovanja⁸. Izvješće je pokazalo da 43 % ispitanika, građana i stručnjaka, smatra da je povjerljivost najvažnija značajka digitalnog eura.

3. Dana 18. lipnja 2021. Europski odbor za zaštitu podataka poslao je europskim institucijama dopis o aspektima privatnosti i zaštite podataka mogućeg digitalnog eura⁹. U tom je dopisu Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo potrebu za time da europske institucije rade na digitalnom euru koji bi u potpunosti prigrlio „*privatnost te tehničku i integriranu zaštitu podataka*”, u skladu s rezultatima javnog savjetovanja koje je ESB pokrenuo prethodne godine. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo je rizike za privatnost i temeljna prava i slobode takvog projekta ako digitalni euro ne bude pravilno osmišljen. Konkretno, Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo je rizik od općeg praćenja transakcija u svim infrastrukturama platnog prometa, rizik od pretjerane identifikacije građana koji upotrebljavaju digitalni euro i sigurnosni rizik za podatke o plaćanjima te je ponudio svoju pomoć za ublažavanje tih rizika. Osim toga, u dopisu se zalaže za mogućnost anonimizacije dijela transakcija ili barem za visoku razinu pseudonimizacije. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo je da je gotovina u fizičkom obliku relevantna referentna vrijednost za dizajn digitalnog eura, osobito za postizanje ispravne ravnoteže između privatnosti i zaštite podataka s jedne strane i borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu „SPNFT”) s druge strane.
4. ESB je 14. srpnja 2021. pokrenuo fazu istraživanja projekta digitalnog eura. Ova faza od 24 mjeseca bila je usmjerena na rješavanje ključnih pitanja u vezi s osmišljavanjem i distribucijom eura u digitalnom obliku, kao i na procjenu mogućeg učinka digitalnog eura na tržište. Ostali ciljevi bili su utvrditi opcije osmišljavanja kako bi se osigurala privatnost i izbjegli rizici za građane, posrednike i cjelokupno gospodarstvo u europodručju. U okviru pomoći koju pruža europskim institucijama u tom području, Europski odbor za zaštitu podataka sudjelovao je u postupku savjetovanja u fazi istraživanja te je održao nekoliko sastanaka sa stručnjacima ESB-a. Osim javno izraženih stajališta, Europski odbor za zaštitu podataka održavao je redovite interne sastanke o toj temi na kojima su sudjelovali stručnjaci Komisije. Komisija je stoga imala priliku ostvariti koristi od redovnih neformalnih savjeta Europskog odbora za zaštitu podataka tijekom faze izrade ovog Prijedloga.
5. Komisija je u travnju 2022. pokrenula ciljano javno savjetovanje¹⁰ u svrhu prikupljanja dodatnih informacija o nizu aspekata, uključujući potrebe i očekivanja korisnika, očekivane učinke na ključne industrije te na privatnost i zaštitu podataka. Europski odbor za zaštitu podataka odgovorio je na to savjetovanje u lipnju 2022¹¹. Europski odbor za zaštitu podataka u svojem je doprinosu podsjetio na svoje stajalište u korist potpunog izostanka provjera u okviru SPNFT-a ispod određenog praga za transakcije male vrijednosti i na potrebu za time da se izbjegne centralizacija transakcija koju bi provodio bilo koji javni ili privatni subjekt, zalažući se za lokalnu

---

⁸ ESB, Izvješće o javnom savjetovanju o digitalnom euru, travanj 2021., dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

⁹ Europski odbor za zaštitu podataka, Dopis europskim institucijama o aspektima privatnosti i zaštite podataka mogućeg digitalnog eura, 18. lipnja 2021., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf

¹⁰ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/finance-2022-digital-euro_en

¹¹ Europski odbor za zaštitu podataka, Odgovor na ciljano savjetovanje Europske komisije o digitalnom euru, doneseno 14. lipnja 2022., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-06/edpb_responseconsultation_20220614_digitaleuro_en.pdf

obradu i pohranu podataka o transakcijama, pod kontrolom korisnika. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka naglasio je da bi trebalo izbjegavati svaki pristup ESB-a i nacionalnih središnjih banaka (dalje u tekstu „Eurosustav”) podatcima o transakcijama u svrhu ublažavanja prijevare ili provedbe poreznih pravila. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo je da bi uvođenje ograničenja dopuštenih iznosa ili pragova za naknade utjecalo na prava i slobode ispitanikâ jer bi zahtijevalo dodatno prikupljanje i kontrolu podataka.

6. ESB je u rujnu 2022. objavio prvo izvješće o napretku svoje faze istraživanja, u kojem je predložio nekoliko mogućnosti zaštite podataka i privatnosti za digitalni euro. ESB je također podsjetio da će regulatorni okvir koji su uspostavili suzakonodavci biti ključan u pogledu aspekata privatnosti digitalnog eura¹². Konkretno, ESB je predložio osnovni scenarij koji se temelji na razvoju digitalnog eura dostupnog putem interneta, pri čemu sve transakcije validiraju financijski posrednici koji distribuiraju digitalni euro i koje su im potpuno transparentne od prvog izdavanja digitalnog eura. ESB smatra da dvije opcije, odnosno opcija „selektivne privatnosti”, kojom bi se osigurao viši stupanj privatnosti za plaćanja male vrijednosti / niskorizična plaćanja putem interneta, te opcija „načina rada bez interneta”, pri čemu se ne bi provodilo praćenje za plaćanja male vrijednosti bez interneta koja se provode u neposrednoj blizini, „nadilaze osnovni scenarij” te podliježu daljnjem ispitivanju suzakonodavaca.
7. Europski odbor za zaštitu podataka 10. listopada 2022. objavio je izjavu¹³ u kojoj podsjeća na potrebu za izbjegavanjem sustavnog praćenja transakcija na takvoj arhitekturi koja se temelji na računima. Upozorio je da validacija svih transakcija koje obuhvaćaju digitalni euro možda nije u skladu s načelima nužnosti i proporcionalnosti zaštite podataka, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije (dalje u tekstu „Sud EU-a”). Europski odbor za zaštitu podataka je podsjetio da je uvođenje praga privatnosti za transakcije male vrijednosti, u okviru kojeg ne bi trebalo provoditi praćenje transakcija, bilo nužno za uravnoteženje tog rizika, za način rada putem interneta i za način rada bez interneta. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka pozvao je na javnu i demokratsku raspravu o toj temi.
8. Kad je riječ o režimu digitalnog eura za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, Europski odbor za zaštitu podataka istaknuo je da postojeći pravni okvir za elektronička plaćanja nije prikladan za alat kao što je digitalni euro, koji ima bitno različite značajke u pogledu ciljeva politike, te uzimajući u obzir razinu povjerenja potrebnu za ispunjavanje očekivanja izraženih tijekom javnog savjetovanja¹⁴. Stoga se Europski odbor za zaštitu podataka zalaže za uspostavu posebnog pravnog režima za digitalni euro te preporučuje da se istodobno provede procjena rizika za privatnost i za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.
9. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka ponovno ističu da bi dodana vrijednost digitalnog eura u ionako vrlo konkurentnom europskom platnom okruženju uglavnom proizlazila iz njegovih značajki očuvanja privatnosti i zaštite podataka.

---

¹² ESB, Napredak u fazi istraživanja digitalnog eura, 29. rujna 2022., dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220929.en.pdf?8eec0678b57e98372a7ae6b59047604b

¹³ Izjava 04/2022 Europskog odbora za zaštitu podataka o opcijama za dizajn digitalnog eura iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, doneseno 10. listopada 2022., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

¹⁴ Vidjeti prethodni stavak 2. i bilješku 8.

Kako tvrde Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka, značajke digitalnog eura kojima se štiti privatnost i zaštita podataka preduvjet su za stjecanje povjerenja javnosti u digitalni oblik valute središnje banke, kao i odlučujući čimbenik u pogledu toga hoće li ga građani EU-a prihvatiti¹⁵. To povjerenje ne bi trebalo biti narušeno neprimjerenim dizajnom digitalnog eura ili pravnim okvirom. Svrha zajedničkog mišljenja upravo je izbjegavanje takve situacije.

2 PODRUČJE PRIMJENE MIŠLJENJA

10. Komisija je 29. lipnja 2023. zatražila zajedničko mišljenje Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka (dalje u tekstu „Mišljenje”) u skladu s člankom 42. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1725 (dalje u tekstu „Europska uredba o zaštiti podataka”) o dvama prijedlozima uredbi koji su dio „paketa o jedinstvenoj valuti”. Taj zakonodavni paket sastoji se od sljedećih instrumenata:
  - Prijedloga uredbe o uvođenju digitalnog eura¹⁶ (dalje u tekstu „Prijedlog”);
  - Prijedloga uredbe o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1230 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷.
11. Cilj tih dvaju prijedloga, koji se međusobno nadopunjuju, jest uvođenje digitalnog eura i osiguranje toga da građani Europe imaju mogućnosti plaćanja u gotovini i u digitalnom obliku kada žele plaćati valutom središnje banke. U kontekstu ovog Mišljenja pružaju se samo preporuke u vezi s Prijedlogom uredbe o uvođenju digitalnog eura.
12. Prijedlogom se uspostavlja pravni okvir za uvođenje i izdavanje digitalnog eura koje provodi ESB te se u tu svrhu uvelike temelji na pristupu iz trećeg izvješća o napretku koje je ESB objavio u travnju 2023¹⁸.
13. Konkretno, Prijedlogom se uspostavlja okvir za izdavanje digitalnog eura koje će provesti ESB, u skladu s Prijedlogom i ne dovodeći u pitanje neovisno stajalište i ovlasti ESB-a u skladu s

---

¹⁵ U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da su, prema istraživanju provedenom u ime Bundesbanke u Njemačkoj, glavni mogući nedostaci za ispitanike bili nedostatak dodane vrijednosti (za 77 % ispitanika), strah od prvog koraka prema ukidanju gotovine u fizičkom obliku (61 % ispitanika) te mogućnost općeg nadzora kupovnih navika (54 % ispitanika) (Deutsche Bundesbank, Mjesečno izvješće, listopad 2021., dostupno na: <https://www.bundesbank.de/resource/blob/879312/807018037068359550e1d89a5dc366fe/mL/2021-10-digitaler-euro-private-haushalte-data.pdf>). Nadalje, prema posljednjoj studiji Europske središnje banke (ESB) o stavovima potrošača o plaćanju u europodručju (SPACE), 60 % građana eurozone smatra da je važno imati mogućnost izbora plaćanja u gotovini. Percipirane ključne prednosti gotovine za njih su njezina anonimnost i zaštita privatnosti (ESB, Studija o stavovima potrošača o plaćanju u europodručju, 20. prosinca 2022., dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html).

¹⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju digitalnog eura, COM/2023/369 final.

¹⁷ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1230 Europskog parlamenta i Vijeća, COM/2023/368 final.

¹⁸ ESB, Napredak u fazi istraživanja digitalnog eura – treće izvješće, 24. travnja 2023., dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov230424_progress.en.pdf.

Ugovorima¹⁹. Nadalje, Prijedlogom se uspostavlja digitalni euro kao zakonsko sredstvo plaćanja i utvrđuju se pravila o njegovoj distribuciji putem pružatelja platnih usluga. Osim toga, Prijedlogom se definiraju uloge i obveze nacionalnih središnjih banaka i ESB-a u pogledu izdavanja i financijskog nadzora te se utvrđuju temelji za tehničke značajke digitalnog eura. Nakon donošenja ovog Prijedloga, ESB bi trebao dodatno razviti tehničke standarde za provedbu digitalnog eura.

14. U Prijedlogu su predložena dva načina korištenja digitalnog eura: internetski način rada i način rada bez interneta. Odabir korisnika digitalnog eura u pogledu bilo kojeg od tih načina rada ima važne posljedice za zaštitu podataka jer se u Prijedlogu razlikuju obveze između tih načina rada uzimajući u obzir, primjerice, namiru transakcija i primjenjivost pravila u području SPNFT-a²⁰.
15. Prijedlog ima važne implikacije za temeljna prava pojedinaca na privatnost i zaštitu osobnih podataka. Nadzorna tijela uspostavljena Općom uredbom o zaštiti podataka i Europskom uredbom o zaštiti podataka bit će odgovorna za nadzor obrade osobnih podataka u skladu s Prijedlogom²¹.
16. Područje primjene ovog Mišljenja ograničeno je na aspekte Prijedloga koji se odnose na obradu osobnih podataka, koji čine jedan od glavnih stupova Prijedloga. Budući da se u Prijedlogu, kako je dodatno objašnjeno u Mišljenju, iznose različita pitanja u pogledu zaštite temeljnih prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka, cilj ovog Mišljenja nije pružiti iscrpan popis svih pitanja niti iznijeti alternativne odredbe ili prijedloge za formulaciju teksta. Umjesto toga, cilj ovog Mišljenja jest razmotriti ključne točke u pogledu aspekata Prijedloga koji se odnose na privatnost i zaštitu podataka.

3 OPĆE NAPOMENE

17. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju namjeru da se digitalni euro osmisli na način da se obrada osobnih podataka koju provode pružatelji platnih usluga, Eurosustav i pružatelji usluga potpore smanji na ono što je nužno za osiguravanje pravilnog funkcioniranja digitalnog eura²². To je očigledno s obzirom na način na koji se Prijedlogom nastoji utvrditi osobne podatke koje će obrađivati svaki od prethodno navedenih dionika, definiranjem kategorija osobnih podataka koje bi bile obuhvaćene svakom aktivnošću obrade navedenom u priložima priloženima Prijedlogu. U Prijedlogu se također naglašava potreba za odgovarajućom provedbom načela tehničke i integrirane zaštite podataka, i to zahtijevanjem provedbe najsuvremenijih mjera sigurnosti i zaštite privatnosti²³ te posebnih zaštitnih mjera u slučajevima koji zaslužuju posebnu pozornost na temelju njihovih rizika²⁴.

---

¹⁹ Članak 133. UFEU-a.

²⁰ Vidjeti odjeljak 11. ovog Mišljenja.

²¹ Uvodna izjava 12. Prijedloga.

²² Uvodne izjave 71. i 72. Prijedloga.

²³ Primjerice, u članku 35. stavku 4., na način da je propisano jasno razdvajanje osobnih podataka kako Europska središnja banka i nacionalne središnje banke ne bi mogle izravno utvrditi identitet pojedinačnih korisnika digitalnog eura.

²⁴ Vidjeti posljednju rečenicu članka 35. stavka 8. Prijedloga.

18. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također pozdravljaju uvodnu izjavu 12. Prijedloga, u kojoj se upućuje na okvir EU-a za zaštitu podataka, kao i uvodnu izjavu 70., u kojoj se ističe da je visok standard privatnosti i zaštite podataka neophodan kako bi se osiguralo povjerenje Europljana u buduću digitalni euro te u kojoj se upućuje na prethodno navedenu izjavu Europskog odbora za zaštitu podataka objavljenu 2022. o opcijama za dizajn digitalnog eura²⁵.
19. Uzimajući u obzir činjenicu da pojedinci i stručnjaci smatraju privatnost najvažnijom značajkom digitalnog eura²⁶, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju da bi tehnička i integrirana zaštita podataka trebala biti ugrađena u dizajn digitalnog eura od samog početka, uključujući tehničke opcije koje bi ESB usvojio u skladu s člankom 5. stavkom 2. Prijedloga, te u pogledu dodatnih delegiranih i provedbenih akata Komisije u skladu s člankom 5. stavkom 1. nakon donošenja Prijedloga. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka naglašavaju važnost primjene tehnologija za unapređenje zaštite privatnosti pri osmišljavanju digitalnog eura.
20. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također podsjećaju da se, u skladu sa sudskom praksom Suda EU-a²⁷, za sva ograničenja u pogledu ostvarivanja prava na zaštitu osobnih podataka i poštovanje privatnog života u pogledu obrade osobnih podataka primjenjuje provjera nužnosti. U okviru te provjere procjenjuje se bi li se drugim mjerama postigao željeni ishod uz niži stupanj zadiranja u predmetno temeljno pravo. Nadalje, pri donošenju mjera kojima se zadire u temeljna prava na zaštitu osobnih podataka, zakonodavac treba procijeniti je li važnost cilja od općeg interesa koji se nastoji ostvariti obradom proporcionalna ozbiljnosti zadiranja²⁸.
21. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi zadaće povezane s upravljanjem korisnicima (tj. upravljanje računima/novčanicima u digitalnim eurima, pružanje platnih instrumenata i upravljanje njima), upravljanjem transakcijama (tj. iniciranje, autentifikacija i validacija transakcija) i upravljanjem likvidnošću (zamjena novčanih sredstava u digitalne eure i zamjena digitalnih eura u novčana sredstva) u načelu trebale biti što je više moguće „decentralizirane”. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga pozdravljaju činjenicu da bi distribuciju digitalnog eura u skladu s Prijedlogom provodili regulirani financijski posrednici na decentraliziran način, a ne izravno Eurosustav. Naime, decentraliziranim pristupom moglo bi se olakšati ostvarivanje prava ispitanika pred svakim financijskim posrednikom kao voditeljem obrade. U tom pogledu, odjeljak 8. ovog Zajedničkog mišljenja sadržava nekoliko preporuka i

---

²⁵ Izjava 04/2022 Europskog odbora za zaštitu podataka o opcijama za dizajn digitalnog eura iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, doneseno 10. listopada 2022., dostupno na:

https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

²⁶ Stranica 7. procjene učinka Prijedloga, SWD(2023) 233 final.

²⁷ Presuda od 16. prosinca 2008., *Tietosuoja-vaikuttettu protiv Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy.*, C-73/07, EU:C:2008:727, t. 56.; presuda od 9. studenoga 2010., spojeni predmeti *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 i C-93/09, EU:C:2010:662, t. 77. i 86. Također vidjeti Smjernice Europskog nadzornika za zaštitu podataka o procjeni proporcionalnosti mjera kojima se ograničavaju temeljna prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka, 19. prosinca 2019., dostupno na: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

²⁸ Presuda od 1. kolovoza 2022., *OT protiv Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, t. 98.

poziva na pojašnjenja u pogledu uloga i zadaća koje bi se, bez ometanja funkcioniranja digitalnog eura i uloge ESB-a, mogle dodijeliti financijskim posrednicima.

22. Nadalje, iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka prepoznaju potrebu za uvođenjem ograničenja dopuštenih iznosa digitalnih eura za svakog korisnika digitalnog eura, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka ističu da takva značajka podrazumijeva automatski gubitak potpune anonimnosti i određeni stupanj obrade osobnih podataka²⁹.
23. Kao što je već istaknuo Europski odbor za zaštitu podataka³⁰, visok standard privatnosti i zaštite podataka ključan je za osiguravanje povjerenja građana u buduću digitalni euro te, u konačnici, za njegov uspjeh. U tom pogledu čini se da evidentiranje svih internetskih transakcija u digitalnim eurima, neovisno o njihovom iznosu, nije u skladu s ciljem Prijedloga o podržavanju zaštite podataka kao ključne politike Unije, kao ni s važnošću koju građani pridaju privatnosti u kontekstu digitalnog eura, kako je navedeno u prethodno navedenoj anketi koju je ESB proveo 2021.³¹ Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da je potrebno osigurati visoku razinu privatnosti ne samo za plaćanja u digitalnim eurima bez interneta, kako je trenutačno predviđeno Prijedlogom³², nego i za internetske platne transakcije u digitalnim eurima male vrijednosti. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se taj cilj postigne uvođenjem praga privatnosti za internetske platne transakcije u digitalnim eurima male vrijednosti, kako je dodatno objašnjeno u odjeljku 11. u nastavku.
24. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također primaju na znanje napore poduzete kako bi se osiguralo da Prijedlog ne utječe na primjenu postojećih zakona EU-a kojima se uređuje obrada osobnih podataka, uključujući zadaće i ovlasti nadzornih tijela nadležnih za praćenje usklađenosti sa zakonima o zaštiti podataka, kako je navedeno u preambuli Prijedloga³³. Važan aspekt odnosi se na pravnu osnovu za voditelje obrade koji obrađuju osobne podatke u kontekstu Prijedloga i na odgovarajuću raspodjelu uloga i odgovornosti između pružatelja platnih usluga, Eurosustava i pružatelja usluga potpore. Taj je element razrađen u odjeljku 10. ovog Zajedničkog mišljenja.
25. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se člankom 282. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „UFEU”) predviđa da je ESB neovisan u izvršavanju svojih ovlasti te da institucije, tijela,

---

²⁹ Vidjeti u tom pogledu odjeljak 7. ovog Mišljenja.

³⁰ Izjava 04/2022 Europskog odbora za zaštitu podataka o opcijama za dizajn digitalnog eura iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, doneseno 10. listopada 2022., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

³¹ ESB, Izvješće o javnom savjetovanju o digitalnom euru, travanj 2021., dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

³² Članak 37. Prijedloga.

³³ Uvodna izjava 12. Prijedloga: „Svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Uredbe mora biti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2017/1725 ako je obuhvaćena područjem primjene neke od tih uredbi. Stoga su nadzorna tijela u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2018/1725 odgovorna za nadzor obrade osobnih podataka koja se provodi u kontekstu ove Uredbe”. Osim toga, u uvodnoj izjavi 70. navodi se sljedeće: „Obrada osobnih podataka radi usklađenosti i u kontekstu ove Uredbe provodila bi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2018/1725 te, ako je primjenjivo, Direktivom 2002/58/EZ”.

uredi i agencije EU-a, uključujući Komisiju i suzakonodavce, moraju poštovati tu neovisnost. U članku 130. UFEU-a dodaje se da pri izvršavanju ovlasti i obavljanju zadaća i dužnosti koje su mu dodijeljene Ugovorima i Statutom ESB-a, ESB ne traži i ne prima napatke od institucija, tijela, ureda ili agencija Unije. U skladu s člankom 132. UFEU-a, ESB može donositi uredbe i donositi odluke potrebne za provedbu i izvršavanje zadaća koje su mu povjerene³⁴, što ESB često čini, također u pogledu načina na koji obrađuje i uređuje osobne podatke u kontekstu svojeg poslovanja³⁵. Iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka poštuju autonomiju odlučivanja ESB-a, također naglašavaju potrebu da se Prijedlogom osiguraju jasna pravila, podložno zakonodavnoj raspravi i odobrenju, o obradi osobnih podataka u kontekstu izdavanja i korištenja digitalnog eura, s jasnim zaštitnim mjerama, čime se jamči najviša moguća razina zaštite temeljnih prava i sloboda.

26. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka shvaćaju da je zakonodavac EU-a ovlašten „[utvrditi] mjere potrebne za uporabu eura kao jedinstvene valute”, u skladu s člankom 133. UFEU-a, koji je pravna osnova Prijedloga u Ugovorima. Međutim, institucijska i pravna ograničenja pravne osnove iz članka 133. UFEU-a koja proizlaze iz pravila sadržanih u UFEU-u zahtijevaju da se ESB-u prepusti određeno diskrecijsko pravo u pogledu detaljnih mjera, pravila i standarda koje ESB donosi u svrhu provedbe mjera koje su donijeli suzakonodavci, kao što su one navedene u članku 5. stavku 2.³⁶ Prijedloga. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također shvaćaju da je to razlog zbog kojeg se, u pravilu, Prijedlogom rijetko ovlašćuje ESB za obavljanje određenih zadaća, ali se ESB-u često daje diskrecijsko pravo (upotrebom riječi „može” umjesto „mora”) da odluči hoće li ih provesti ili ne³⁷. U svakom slučaju, čak i u slučajevima u kojima su tehničke odluke prepuštene ESB-u, te odluke podliježu potrebi za time da se osigura usklađenost sa zakonodavstvom Unije o zaštiti podataka, uključujući zahtjeve nužnosti i proporcionalnosti.

---

³⁴ To se odražava i u članku 282. stavku 4. UFEU-a: „Europska središnja banka usvaja mjere koje su potrebne za izvršavanje njezinih zadaća u skladu s člancima od 127. do 133., člankom 138. i uvjetima utvrđenima u Statutu ESSB-a i ESB-a.”

³⁵ Vidjeti, primjerice, sljedeće: Odluku (EU) 2020/655 Europske središnje banke od 5. svibnja 2020. o donošenju provedbenih pravila o zaštiti podataka u Europskoj središnjoj banci i stavljanju izvan snage Odluke ESB/2007/1 (ESB/2020/28) (ESB/2020/28) SL L 152, 15.5.2020., str. 13.–20.; Odluku (EU) 2021/1486 Europske središnje banke od 7. rujna 2021. o donošenju internih pravila koja se odnose na ograničenja prava ispitanika u vezi sa zadaćama Europske središnje banke u pogledu bonitetnog nadzora kreditnih institucija (ESB/2021/42) SL L 328, 16.9.2021., str. 15.–22.; i uvodnu izjavu 10. Odluke (EU) 2022/1982 Europske središnje banke od 10. listopada 2022. o korištenju usluga Europskog sustava središnjih banaka od strane nadležnih tijela i tijela koja surađuju te o izmjeni Odluke ESB/2013/1 (ESB/2022/34) ESB/2022/34 SL L 272, 20.10.2022., str. 29.–35.

³⁶ U članku 5. stavku 2. navodi se da se sljedeće: „U okviru ove Uredbe digitalni euro uređen je i detaljnim mjerama, pravilima i standardima koje Europska središnja banka može donijeti na temelju vlastitih nadležnosti. Ako te detaljne mjere, pravila i standardi utječu na zaštitu prava i sloboda pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka, Europska središnja banka savjetuje se s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka prije njihova donošenja.”

³⁷ Vidjeti primjer u uvodnoj izjavi 25.: „Europska središnja banka **može** pomoći pružateljima platnih usluga u provedbi ograničenja dopuštenih iznosa, među ostalim tako da samostalno ili zajedno s nacionalnim središnjim bankama uspostavi jedinstvenu pristupnu točku identifikacijskih oznaka korisnika digitalnog eura i povezanih ograničenja dopuštenih iznosa digitalnih eura.” Vidjeti također uvodnu izjavu 68.: „Europska središnja banka u tu svrhu **može** uspostaviti opći mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара radi potpore aktivnostima upravljanja prijevarama koje pružatelji platnih usluga provode pri internetskim platnim transakcijama u digitalnim eurima.” (dodatno istaknuto)

27. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da su Prijedlogom, uz naglašavanje potrebe za osiguranjem usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka i Europskom uredbom o zaštiti podataka, predviđena posebna ograničenja za voditelje obrade i zaštitne mjere za ispitanike u pogledu obrade osobnih podataka. To je, primjerice, slučaj s člankom 37. stavkom 2. Prijedloga, kojim je pružateljima platnih usluga ili Eurosustavu zabranjeno da zadržavaju podatke o platnim transakcijama u digitalnim eurima bez interneta. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također pozdravljaju zahtjev prema kojem se ESB mora savjetovati s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka prije donošenja detaljnih mjera, pravila i standarda koji bi mogli utjecati na zaštitu podataka u skladu s člankom 5. stavkom 2. Prijedloga.

4 POGLAVLJE I. – PREDMET I DEFINICIJE

28. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da su u članku 2. Prijedloga predviđene definicije potrebne za razumijevanje Prijedloga u cjelini. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da neke definicije nedostaju ili da su potrebna dodatna pojašnjenja kako bi se osigurala pravna sigurnost.

29. Prvo, u središtu Prijedloga su podatci generirani u okviru platnih transakcija. Međutim, u Prijedlogu se ne definira što bi „*podatci o transakcijama*” značili te razlikuju li se način plaćanja putem interneta ili bez interneta u smislu vrsta podataka o transakcijama koji su generirani u okviru transakcije ili se očekuju i zahtijevaju za uspješno izvršenje transakcije. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se točno definira koja bi vrsta podataka bila obuhvaćena „*podatcima o transakcijama*”. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također primjećuju da se u prilogima III., IV. i V. Prijedlogu upotrebljavaju široke kategorije osobnih podataka za koje se očekuje da će ih obrađivati različiti akteri. Te kategorije osobnih podataka trebalo bi preciznije definirati, kako je detaljno opisano u odjeljku 9. ovog Zajedničkog mišljenja.

30. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se u Prijedlogu u nekoliko navrata upućuje na pojam „*uređaji za lokalno pohranjivanje*”. Konkretno, u Prijedlogu se upućuje na pojam „*uređaji za lokalno pohranjivanje*” u članku 2. stavku 15., članku 34. stavku 1. točki (c), članku 35. stavku 1. točki (c) i članku 37. stavku 4. točki (b), ali taj pojam nije definiran u članku 2. Prijedloga. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 34. Prijedloga: „*Pružatelji platnih usluga trebali bi prijaviti i odjaviti uređaje svojih klijenata za lokalno pohranjivanje za platne transakcije u digitalnim eurima bez interneta*”. U istoj se uvodnoj izjavi navodi da bi pružatelji platnih usluga trebali pohranjivati identifikacijsku oznaku uređaja za lokalno pohranjivanje koji se upotrebljava za usluge u digitalnim eurima bez interneta samo na privremenoj osnovi. U uvodnoj izjavi 35. dodatno se navodi da bi pružatelji platnih usluga trebali prijaviti i odjaviti uređaje svojih klijenata za lokalno pohranjivanje za platne transakcije u digitalnim eurima bez interneta. Konačno, u uvodnoj izjavi 75. navodi se da bi u kontekstu platnih transakcija u digitalnim eurima bez interneta pružatelji platnih usluga trebali obrađivati „*[...] samo osobne podatke koji se odnose na polaganje ili podizanje digitalnih eura s računa za plaćanje u digitalnim eurima kako bi ih učitali na uređaje za lokalno pohranjivanje, ili s uređaja za lokalno pohranjivanje na račune za plaćanje*”

u digitalnim eurima. To uključuje identifikacijsku oznaku uređaja za lokalno pohranjivanje koju pružatelji platnih usluga dodjeljuju korisniku digitalnih eura koji drži digitalne eure bez interneta". Stoga se čini da se uporaba pojma „uređaji za lokalno pohranjivanje” u Prijedlogu odnosi na „mobilne uređaje”. Međutim, u članku 2. stavku 31. pojam „mobilni uređaji” izričito se definira kao „[...] uređaj koji korisnicima digitalnog eura omogućuje odobravanje platnih transakcija u digitalnim eurima putem interneta ili bez interneta, uključujući osobito pametne telefone, tablete, pametne satove i sve vrste nosivih uređaja”. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se, kad se u članku 2. stavku 5. Prijedloga definira „račun za plaćanje u digitalnim eurima”, upotrebljava pojam „uređaj za digitalni euro bez interneta”. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se pojasni bi li „uređaji za lokalno pohranjivanje” predstavljali uređaje osim „mobilnih uređaja” kako su definirani u članku 2. stavku 31. Prijedloga te da se, ako je to slučaj, u članak 2. Prijedloga uvrsti zasebna definicija tog pojma. Takva pojašnjenja trebala bi se primjenjivati *mutatis mutandis* na pojam „uređaj za digitalni euro bez interneta” iz članka 2. stavka 5. Prijedloga.

31. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se pojasni definicija pojma „identifikacijska oznaka korisnika” iz članka 2. stavka 27. Prijedloga. U članku 2. stavku 27. Prijedloga pojam „identifikacijska oznaka korisnika” definiran je kao „[...] jedinstvena identifikacijska oznaka koju je izradio pružatelj platnih usluga koji distribuira digitalni euro i na temelju koje se za potrebe internetskog korištenja digitalnog eura nedvojbeno razlikuju korisnici digitalnog eura, ali koju Europska središnja banka i nacionalne središnje banke ne mogu pripisati fizičkoj ili pravnoj osobi čiji je identitet moguće utvrditi”. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se u Prilogu III. navodi da bi pojam „identifikacijska oznaka korisnika” uključivao „ime vlasnikâ uređaja za lokalno pohranjivanje”. Drugi je primjer odnos između pojma „identifikacijska oznaka korisnika”, definiranog u članku 2. stavku 27. Prijedloga i pojma „pseudonim korisnika”, koji je definiran u članku 2. stavku 28. Prijedloga, pri čemu se čini da oba pojma upućuju na metodu pseudonimizacije, kako je definirana u članku 4. stavku 5. Opće uredbe o zaštiti podataka, iako je to izričito navedeno samo u članku 2. stavku 28. Prijedloga.
32. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka ističu da se u članku 22. stavku 3. Prijedloga upotrebljava pojam „jedinstveni broj računa za plaćanje u digitalnim eurima”, koji nije definiran u članku 2. Stoga, radi pravne sigurnosti, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju uključivanje definicije „jedinstvenog broja računa za plaćanje u digitalnim eurima” u članak 2. Uvođenje takve definicije doprinijelo bi pojašnjavaњу razlike između drugih vrsta identifikacijskih oznaka u Prijedlogu, posebno „identifikacijske oznake korisnika”, kako je definirana u članku 2. stavku 27., i „pseudonima korisnika”, kako je definiran u članku 2. stavku 28. Prijedloga.

5 POGLAVLJE III. – ZAKONSKO SREDSTVO PLAĆANJA

33. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju cilj politike osiguravanja statusa zakonskog sredstva plaćanja za digitalni euro, kao što je slučaj s eurokovanicama i euronovčanicama. Digitalni euro mora nadopuniti gotovinu u fizičkom obliku, koja je glavno sredstvo plaćanja u pogledu privatnosti i individualnih sloboda, a ne

zamijeniti je. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da će građani uvijek imati mogućnost plaćanja u digitalnim eurima ili u gotovini, u skladu s člankom 12. stavkom 2. Prijedloga.

6 POGLAVLJE IV. – DISTRIBUCIJA

34. Prijedlogom se uređuje distribucija digitalnog eura putem postojećeg pravnog okvira EU-a za pružanje platnih usluga predviđenih Direktivom (EU) 2015/2366 (PSD2)³⁸. Pružatelji platnih usluga mogu pružati platne usluge u digitalnim eurima nizu kategorija fizičkih i pravnih osoba u skladu s člankom 13. Prijedloga.
35. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se digitalni euro također može distribuirati fizičkim ili pravnim osobama koje nemaju boravište ili poslovni nastan u državama članicama čija je valuta euro u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkama (b) i (c) Prijedloga. Međutim, iz trenutnog Prijedloga nije jasno u kojim se slučajevima, kako i zašto platne usluge u digitalnim eurima mogu ograničiti na te kategorije ispitanika, kako to utječe na obradu osobnih podataka te brišu li se osobni podatci kada je uporaba usluga ograničena. Također nije jasno je li potrebno takve informacije utvrditi u okviru ovog Prijedloga ili Prijedloga uredbe o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se pojasni obrada koja se provodi u okviru distribucije digitalnog eura fizičkim ili pravnim osobama koje nemaju boravište ili poslovni nastan u državama članicama čija je valuta euro, u ovom Prijedlogu ili u Prijedlogu uredbe o uslugama digitalnog eura koje pružaju pružatelji platnih usluga osnovani u državama članicama čija valuta nije euro.
36. U članku 13. stavku 4. Prijedloga od korisnika digitalnih eura zahtijeva se prethodno odobrenje za povezivanje računa u digitalnim eurima s računima za plaćanje u fiducijarnoj valuti za zamjenu novčanih sredstava u digitalne eure i digitalnih eura u novčana sredstva u pogledu računa u digitalnim eurima i za nadopunu plaćanja koja premašuju ograničenje dopuštenog iznosa računa u digitalnim eurima. To bi povezivanje podrazumijevalo obradu osobnih podataka jer bi se razmjenjivale informacije o višestrukim računima za plaćanje koje možda ne pruža isti pružatelj platnih usluga. Iz perspektive zaštite podataka Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da se prethodno odobrenje ne bi trebalo tumačiti kao privola u smislu Opće uredbe o zaštiti podataka, već kao zaštitna mjera ugovorne prirode. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se „*prethodno odobrenje*” zamijeni izrazom „*dopuštenje*”. Takav bi pristup bio u skladu s Prijedlogom uredbe o platnim uslugama³⁹ i Prijedlogom uredbe o okviru za pristup financijskim podacima⁴⁰. Europski nadzornik za zaštitu podataka u tom je pogledu

---

³⁸ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ, SL L 337, 23.12.2015., str. 35.–127.

³⁹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010, COM/2023/367 final.

⁴⁰ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o okviru za pristup financijskim podacima i izmjeni uredbi (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 1094/2010, (EU) br. 1095/2010 i (EU) 2022/2554, COM/2023/360 final.

već iznio konkretne preporuke u svojim prethodnim mišljenjima⁴¹. Te preporuke, odnosno potreba za razlikovanjem „dopuštenja” od privole kao pravne osnove za obradu osobnih podataka iz Opće uredbe o zaštiti podataka, također bi bile valjane uzimajući u obzir Prijedlog.

37. Konačno, Europski nadzornik za zaštitu podataka i Europski odbor za zaštitu podataka žele istaknuti da bi smjernice Tijela za suzbijanje pranja novca (dalje u tekstu „AMLA”) i Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (dalje u tekstu „EBA”) navedene u članku 14. stavku 5. Prijedloga trebalo tumačiti na način da pružatelji platnih usluga ne bi trebali registrirati status potencijalnih korisnika digitalnog eura (npr. kao tražitelj azila ili korisnik međunarodne zaštite ili pojedinac bez stalne adrese ili državljanin treće zemlje kojem nije odobrena boravišna dozvola) jer bi to moglo stigmatizirati te korisnike.

7 POGLAVLJE V. – UPOTREBA DIGITALNOG EURA KAO SREDSTVA POHRANE VRIJEDNOSTI I KAO SREDSTVA PLAĆANJA

38. Člankom 15. stavkom 1. Prijedloga načelno je predviđeno da upotreba digitalnog eura kao sredstva pohrane vrijednosti može podlijevati ograničenjima. Člankom 16. stavkom 1. Prijedloga utvrđuje se da ESB razvija instrumente za ograničavanje upotrebe digitalnog eura kao sredstva pohrane vrijednosti te odlučuje o njihovim parametrima i uporabi. Člankom 35. stavkom 8. Prijedloga predviđa se da, u svrhu pružanja potpore zadaći pružatelja platnih usluga da primjenjuju ograničenja dopuštenih iznosa u skladu s člankom 16. stavkom 1. i zadaći omogućivanja hitnog prebacivanja na zahtjev korisnika u skladu s člankom 31. stavkom 2., Europska središnja banka može samostalno ili zajedno s nacionalnim središnjim bankama uspostaviti jedinstvenu pristupnu točku identifikacijskih oznaka korisnika digitalnog eura i odgovarajućih ograničenja dopuštenih iznosa digitalnih eura. Osim toga, člankom 35. stavkom 8. predviđa se da se provode najsuvremenije sigurnosne mjere i mjere za zaštitu privatnosti da subjekti, osim pružatelja platnih usluga čiji je klijent ili potencijalni klijent korisnik digitalnog eura, ne bi mogli donijeti zaključak o identitetu pojedinačnih korisnika digitalnog eura na temelju informacija kojima su pristupili preko jedinstvene pristupne točke. Nadalje, u uvodnoj izjavi 77. Prijedloga navodi se da su jedinstvena pristupna točka identifikacijskih oznaka korisnika digitalnog eura i odgovarajućih ograničenja dopuštenih iznosa digitalnih eura potrebni kako bi se osiguralo učinkovito funkcioniranje digitalnog eura u cijelom europodručju jer korisnici digitalnog eura mogu imati račune za plaćanje u digitalnim eurima u različitim državama članicama. Pri uspostavljanju jedinstvene pristupne točke Eurosustav bi trebao osigurati da obrada osobnih podataka bude ograničena na ono što je nužno i da bude uključena tehnička i integrirana zaštita podataka.

39. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka svjesni su da je određeni stupanj obrade osobnih podataka neizbježan kako bi se osiguralo da korisnik

---

⁴¹ Mišljenje 38/2023 Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe o okviru za pristup financijskim podacima, doneseno 22. kolovoza 2023., dostupno na: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf; Mišljenje 39/2023 Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i Prijedlogu direktive o platnim uslugama i uslugama elektroničkog novca na unutarnjem tržištu, doneseno 22. kolovoza 2023., dostupno na: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0729_d2434_opinion_en.pdf

digitalnog eura koji može imati različite račune u digitalnim eura kod različitih pružatelja platnih usluga ne prekorači ograničenje dopuštenih iznosa. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da u skladu s člankom 35. stavkom 8. Prijedloga „[...] ESB može samostalno ili zajedno s nacionalnim središnjim bankama uspostaviti jedinstvenu pristupnu točku identifikacijskih oznaka korisnika digitalnog eura i odgovarajućih ograničenja dopuštenih iznosa digitalnih eura, kako je navedeno u točki 4. Priloga 4. [...]”. Nadalje, u uvodnoj izjavi 77. upućuje se na činjenicu da „[...] [p]ri uspostavljanju jedinstvene pristupne točke Europska središnja banka i nacionalne središnje banke trebale bi osigurati da obrada osobnih podataka bude ograničena na ono što je nužno i da bude uključena tehnička i integrirana zaštita podataka [...]”.

40. Istodobno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da Prijedlogom nisu u dovoljnoj mjeri pojašnjeni nužnost i proporcionalnost obrade osobnih podataka iz Priloga IV. točke 4. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se u uvodnoj izjavi 77. dodatno razradi obrazloženje nužnosti i proporcionalnosti jedinstvene pristupne točke. Nadalje, Prijedlog ne sadržava informacije o tome kako se tehnička i integrirana zaštita podataka treba provoditi u tom pogledu. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se dodatno utvrde mjere koje bi trebalo provoditi kako bi se od samog početka uključila tehnička i integrirana zaštita podataka, uključujući tehničke mjere kojima bi se omogućila decentralizirana pohrana podataka⁴².
41. Nadalje, u Prijedlogu je nejasno na koji bi način pružatelji platnih usluga trebali obrađivati osobne podatke navedene u stavku 1. Priloga III. kako bi u praksi provodili ograničenja dopuštenih iznosa te koje su zaštitne mjere uspostavljene za korisnike digitalnog eura, kao što je pravo na ulaganje prigovora ili podnošenje žalbe na odluke koje se temelje na provedbi ograničenja dopuštenih iznosa.
42. Člankom 17. Prijedloga ograničavaju se naknade koje pružatelji platnih usluga mogu naplaćivati korisnicima za korištenje platnih usluga u digitalnim eurima. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da, prilikom praćenja usklađenosti pružatelja platnih usluga s tom odredbom, ESB može obrađivati osobne podatke jer bi ESB imao pravo zahtijevati od pružatelja platnih usluga da dostave „sve informacije koje su potrebne” za provedbu odredbi ovog članka. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi široko upućivanje na „sve informacije koje su potrebne” moglo imati nerazmjerne učinke na prikupljanje osobnih podataka u praksi. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se utvrdi da bi se primjena te odredbe trebala provoditi u skladu s pravilima o zaštiti podataka u skladu sa svrhama obrade, uključujući načelo smanjenja količine podataka. Zahtjevi ESB-a za

---

⁴² Iako je razumljivo da bi informacije za provjeru ukupnog ograničenja dopuštenih iznosa korisnika digitalnih eura mogle potjecati s više od jednog računa u digitalnim eurima koji pripada istom korisniku, u provedbi bi se trebala istražiti mogućnost upotrebe tehnologija za unapređenje zaštite privatnosti kojima bi se mogla izbjeći centralizirana pohrana osobnih podataka koji se upotrebljavaju za obradu podataka i donošenje relevantnih odluka (npr. odbijanje transakcije ili novi račun s određenim ograničenjem dopuštenog iznosa). U tom se pogledu kao moguća tehnika može ocijeniti sigurni višestrani izračun (vidjeti UN-ov Vodič o tehnologijama za čuvanje privatnosti za potrebe službene statistike, odjeljak 2.1. i povezani primjeri, dostupno na: <https://unstats.un.org/bigdata/task-teams/privacy/guide/index.cshml>).

informacijama uvijek bi trebali biti u pisanom obliku, obrazloženi i povremeni i ne bi se trebali odnositi na čitav sustav pohrane ili dovesti do međupovezanosti sustavâ pohrane⁴³.

8 POGLAVLJE VII. – TEHNIČKE ZNAČAJKE

8.1 Internetski način upotrebe digitalnog eura i način upotrebe digitalnog eura bez interneta

43. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da će digitalni euro biti dostupan u dva načina rada: putem interneta i bez interneta⁴⁴. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka snažno podupiru uvođenje načina rada bez interneta jer bi podrazumijevao višu razinu privatnosti u usporedbi s internetskim načinom rada. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka posebno pozdravljaju činjenicu da će, u skladu s člankom 23. stavkom 1. Prijedloga, digitalni euro biti dostupan za internetske platne transakcije u digitalnim eurima i platne transakcije u digitalnim eurima bez interneta od prvog izdanja digitalnog eura.
44. Kad je riječ o internetskom načinu rada, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da će, kako je navedeno u članku 13. stavku 6. u vezi s uvodnom izjavom 9. Prijedloga, ugovori o pružanju takvih računa i usluga biti potpisani između korisnika i pružatelja platnih usluga, a ne između korisnika i ESB-a. Taj je pristup dobrodošao jer odražava decentraliziranu provedbu digitalnog eura (putem pružatelja platnih usluga), za razliku od centraliziranog pristupa, kojim u potpunosti upravlja Eurosustav.
45. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da, u skladu s člankom 22. stavkom 3. Prijedloga „[s]vaki račun za plaćanje u digitalnim eurima ima jedinstveni broj računa za plaćanje u digitalnim eurima”. Međutim, kako je već navedeno u odjeljku 4. ovog Mišljenja, pojam „jedinstveni broj računa za plaćanje u digitalnim eurima” nije definiran u članku 2. Prijedloga. Nepostojanje takve definicije otvara pitanja u pogledu sljedećeg: i. tko će biti odgovoran za pravila za definiranje te identifikacijske oznake; ii. kako će se identifikacijska oznaka generirati: na decentraliziran način (primjerice, tako da svaki pružatelj platnih usluga definira vlastiti format) ili na centraliziraniji način (primjerice, to će provoditi ESB); i iii. što bi bilo uključeno u tu identifikacijsku oznaku. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju definiranje takvih elemenata u novoj definiciji „jedinstvenog broja računa za plaćanje u digitalnim eurima” u skladu s člankom 2. i svim potrebnim operativnim odredbama koje se odnose na njegovo izdavanje u članku 22.

---

⁴³ Uvodna izjava 31. Opće uredbe o zaštiti podataka

⁴⁴ Članak 23. stavak 1. Prijedloga.

8.2 Uvjetovane platne transakcije u digitalnim eurima

46. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka naglašavaju važnost osiguravanja toga da digitalni euro ne bude „programabilni novac”. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka ističu razliku između programabilnog novca, koji je definiran u Prijedlogu kao „jedinice digitalnog novca s intrinzičnom logikom koja ograničava potpunu zamjenjivost svake jedinice”⁴⁵, i uvjetovanih platnih transakcija u digitalnim eurima, koje se smatraju platnim transakcijama koje se provode automatski nakon ispunjenja unaprijed definiranih uvjeta o kojima su se dogovorili platitelj i primatelj plaćanja (npr. redovno plaćanje obroka)⁴⁶.
47. Takva razlika predviđena je u članku 24. stavku 2. Prijedloga o uvjetovanim platnim transakcijama, kojim se izričito zabranjuje da digitalni euro bude programabilni novac. Osim toga, u uvodnoj izjavi 55. navodi se da „[...] korištenje digitalnog eura kao programabilnog novca ne bi trebalo biti svrha ili učinak uvjetovanih plaćanja”. Osim toga, člankom 12. stavkom 1. predviđa se da se digitalni euro zamjenjuje euronovčanicama i eurokovanicama po nominalnoj vrijednosti, što ponovno ukazuje na neprogramabilnu narav digitalnog eura jer se digitalni euro ne obvezuje na određene namjene.
48. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju te specifikacije i snažno preporučuju suzakonodavcima da zadrže te odredbe u Prijedlogu. Iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, programabilni digitalni euro doveo bi do neprihvatljivo visokih rizika za zaštitu podataka. Primjerice, time bi se moglo omogućiti izvođenje zaključaka o potrošačkim navikama korisnika digitalnog eura već u trenutku izdavanja digitalnog eura ili dovesti do uvođenja dodatnih mehanizama kako bi se osiguralo da korisnici ne zaobilaze upute kojima se ograničava upotreba digitalnog eura.

8.3 Europske lisnice za digitalni identitet

49. Kako bi pristupili uslugama plaćanja u digitalnim eurima i upotrebljavali ih, Prijedlogom bi se korisnicima digitalnog eura omogućilo da se oslanjaju na usluge za korisnike koje su razvili pružatelji platnih usluga i ESB⁴⁷. Takve usluge za korisnike definirane su kao „sve komponente nužne za pružanje usluga korisnicima digitalnog eura koje su preko definiranih sučelja u interakciji s rješenjima pozadinskog sustava i drugim uslugama za korisnike”⁴⁸. Te su usluge za korisnike „[...] interoperabilne s europskim lisnicama za digitalni identitet ili su integrirane u njih”, a na njihove funkcionalnosti u širem smislu mogu se osloniti korisnici digitalnih koji to zatraže⁴⁹.

---

⁴⁵ Članak 2. stavak 18. Prijedloga.

⁴⁶ Članak 2. stavak 17. Prijedloga.

⁴⁷ Članak 28. stavak 1. Prijedloga. U stavku 2. dodaje se da ESB nema pristup osobnim podacima u vezi s uslugama za korisnike koje je razvio ESB i kojima se koriste pružatelji platnih usluga.

⁴⁸ Članak 2. stavak 20. Prijedloga.

⁴⁹ Članak 25. stavci 1. i 2. Prijedloga.

50. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju da će se predviđenom tehničkom provedbom⁵⁰ Prijedloga uredbe o uspostavi europskih lisnica za digitalni identitet o kojoj se trenutačno pregovara⁵¹ u konačnici utvrditi trebaju li se uvesti dodatne zaštitne mjere za zaštitu podataka ili će se njezin dizajn uspostaviti u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka⁵².
51. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da pravilnu identifikaciju korisnika računa u digitalnim eurima provode pružatelji platnih usluga primjenom odgovarajućih postupaka za upoznavanje sa strankama u fazi uvođenja, za koje bi se mogle iskoristiti europske lisnice za digitalni identitet. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da bi se upotreba europskih lisnica za digitalni identitet u tu svrhu, u skladu s člankom 25. stavkom 2. Prijedloga, odvijala samo na zahtjev korisnika digitalnog eura, a ne kao standardni pristup, u skladu s ključnim načelom zaštite podataka o smanjenju količine podataka i obvezom voditelja obrade da osiguraju tehničku i integriranu zaštitu podataka⁵³.

8.4 Namira

52. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da bi se konačna namira internetskih platnih transakcija u digitalnim eurima provodila u okviru infrastrukture namire digitalnog eura koju je donio Eurosustav⁵⁴. To predstavlja drugačiji pristup u usporedbi s namirom transakcija u privatnim elektroničkim plaćanjima, koja se provodi među institucijama za platni promet na decentralizirani način te Eurosustav nema pristup platnim transakcijama. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka potvrđuju da bi ESB trebao vršiti namiru internetskih transakcija u digitalnim eurima na makrorazini, s obzirom na to da digitalni euri koji nisu položeni na razini banke predstavljaju izravnu odgovornost prema ESB-u i nacionalnim središnjim bankama⁵⁵ te je stoga potrebno voditi evidenciju na razini ESB-a.
53. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka istodobno naglašavaju da će infrastruktura namire koju je donio ESB centralizirano pohranjivati podatke o svim pojedincima koji upotrebljavaju digitalni euro na internetu i da će uključivati osjetljive informacije, kao što je autentifikacija korisnika⁵⁶. Zbog veličine baze podataka i prirode podataka koji se pohranjuju u njoj na centralizirani način, posljedice bilo kakvih povreda podataka mogle bi potencijalno ozbiljno naštetiti velikom broju pojedinaca. Europski odbor za

---

⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-wallet-implementation>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3556.

⁵² EDPS, Službene primjedbe o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 u pogledu uspostavljanja europskog okvira za digitalni identitet, 21. srpnja 2021., stranica 2., dostupno na: https://edps.europa.eu/system/files/2021-07/21-07-28_formal_comments_2021-0598_d-1609_european_digital_identity_en.pdf

⁵³ Članak 5. stavak 1. točka (c) i članak 25. stavci 1. i 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁵⁴ Članak 30. stavak 2. i uvodna izjava 64. Prijedloga.

⁵⁵ Uvodna izjava 9. Prijedloga.

⁵⁶ Točka 2. Priloga IV. Prijedlogu.

zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka spremni su pomoći u procjeni odgovarajućih zaštitnih mjera koje će se provesti u tom pogledu.

54. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju uvodnu izjavu 71. Prijedloga, u kojoj se navodi da bi „[n]amira platnih transakcija u digitalnim eurima trebala [...] biti osmišljena tako da Europska središnja banka i nacionalne središnje banke ne mogu pripisati podatke korisniku digitalnog eura čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi“. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također pozdravljaju uvodnu izjavu 76., u kojoj se navodi da „Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu obrađivati osobne podatke ako je to potrebno da ispune zadaće koje su ključne za pravilno funkcioniranje digitalnog eura“. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka istodobno ističu da se Prijedlogom ne uspostavlja obvezujuća obveza kojom bi se osigurala pseudonimizacija podataka o transakcijama u odnosu na ESB i nacionalne središnje banke. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju uvođenje izričite obveze pseudonimizacije transakcijskih podataka u odnosu na ESB i nacionalne središnje banke u normativnom dijelu Prijedloga, umjesto pukog upućivanja na tu obvezu u uvodnoj izjavi 76. Prijedloga.

8.5 Opći mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара

55. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da se članak 32. stavak 1. Prijedloga odnosi na mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара, koji ESB može odlučiti uspostaviti kako bi olakšao zadaće otkrivanja i sprečavanja prijevара koje pružatelji platnih usluga moraju obavljati u skladu s Direktivom 2015/2366 „[...] kako bi se osiguralo nesmetano i učinkovito funkcioniranje digitalnog eura“. Tim mehanizmom može upravljati izravno ESB ili pružatelji usluga potpore koje odredi ESB. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pohvaljuju činjenicu da bi se člankom 32. stavkom 2. utvrdila dužnost ESB-a da se savjetuje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka prije izrade pojedinosti o operativnim elementima mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevара.
56. U skladu s člankom 32. stavkom 3. mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара služio bi za: „procjenu izloženosti riziku od prijevара pri internetskim transakcijama u digitalnim eurima u stvarnom vremenu koju koriste isključivo pružatelji platnih usluga prije uvođenja transakcije u infrastrukturu namire digitalnog eura“⁵⁷ i „potporu pružateljima platnih usluga pri otkrivanju prijevernih transakcija u internetskim platnim transakcijama u digitalnim eurima koje su namirene“⁵⁸.
57. U tom pogledu valja napomenuti da pružatelji platnih usluga već provode aktivnosti otkrivanja prijevара, osobito u okviru svojih pravnih obveza na temelju Druge direktive o platnim

---

⁵⁷ COM (2023) 369 final, članak 32. stavak 3. točka (a).

⁵⁸ COM (2023) 369 final, članak 32. stavak 3. točka (b).

uslugama⁵⁹. Nadalje, u članku 32. stavku 1. navodi se da bi pružatelji platnih usluga također provodili takve aktivnosti otkrivanja prijevара u kontekstu digitalnog eura. Istodobno, u uvodnoj izjavi 68. objašnjava se da je predviđeni mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара potreban jer „[...] ako bi drugi pružatelji platnih usluga dostavljali informacije o mogućim prijevаrnim radnjama, postupak [pravodobno otkrivanje prijevара] bi mogao biti djelotvorniji.” U istoj se uvodnoj izjavi također navodi sljedeće: „Ta opća funkcija za otkrivanje prijevара postoji u usporedivim programima plaćanja i nužna je za postizanje vidljivo niskih stopa prijevара da bi digitalni euro bio siguran za potrošače i trgovce”.

58. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primaju na znanje da bi se uspostavom mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevара pravodobno otkrivanje prijevара moglo učiniti „djelotvornijim”. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da djelotvornije pravodobno otkrivanje prijevара samo po sebi nije dovoljno kako bi se zadiranje u temeljna prava na privatnost i zaštitu podataka koje bi predviđeni sustav podrazumijevao smatralo nužnim s obzirom na Povelju. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da Prijedlogom nisu predviđena jasna i precizna pravila kojima se uređuje područje primjene i primjena predviđenog mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevара, među ostalim u pogledu naravi potpore koju ESB treba pružiti pružateljima platnih usluga. Na primjer, čini se da se uvodnom izjavom 68. podrazumijeva da bi mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevара imao ulogu usporedivu s općom funkcijom koja postoji u drugim programima plaćanja. Međutim, u članku 32. Prijedloga ne razlikuju se uloga i zadaće ESB-a kao tijela nadležnog za praćenje općeg programa nadzora provedbe aktivnosti borbe protiv prijevара, s jedne strane, od uloge i zadaća pružatelja platnih usluga, s druge strane. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da članku 32. Prijedloga nedostaje predvidljivost, čime se narušava pravna sigurnost i sposobnost procjene nužnosti uspostave takve mjere, što je nužan preduvjet za svako ograničenje temeljnog prava na zaštitu podataka u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje.
59. Nadalje, iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka priznaju da opće funkcije otkrivanja prijevара postoje u komercijalnim sustavima plaćanja, kako je istaknuto u uvodnoj izjavi 68., podsjećaju da se te aktivnosti temelje na upotrebi različitih tehnologija, od tradicionalnih rješenja koja se temelje na otkrivanju prijevара na temelju pravila do sustava koji se temelje na analizi u stvarnom vremenu, strojnom učenju i umjetnoj inteligenciji, a sve navedeno zahtijeva obradu velikih količina osobnih podataka⁶⁰. Stoga je, kako bi se zajamčila zaštita temeljnih prava u tom kontekstu, potrebno pažljivo razmotriti nužnost i proporcionalnost obrade osobnih podataka koja se provodi, kao i pouzdane zaštitne

---

⁵⁹ Vidjeti članak 72. stavak 2. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (Tekst značajan za EGP) SL L 337, 23.12.2015., str. 35.–127.

⁶⁰ Primjerice, međunarodne privatne kartične sheme upotrebljavaju opće mehanizme za otkrivanje prijevара koji obrađuju širok raspon osobnih podataka, uključujući bihevioralne biometrijske podatke, koji se upotrebljavaju za analizu obrazaca ponašanja potrošača u svrhu otkrivanja prijevара.

mjere. Ta je procjena tim važnija pri razmatranju sustava kao što je predviđeni mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevvara.

60. Zaključno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da u Prijedlogu nije u dovoljnoj mjeri prikazana potreba za time da ESB uspostavi opći mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevvara kojim bi upravljao ESB te da osigura odgovarajuće zaštitne mjere potrebne kako bi obrada bila u skladu s načelom proporcionalnosti. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga pozivaju suzakonodavce da dodatno dokažu takvu nužnost ili, ako se takva nužnost ne dokaže, da razmotre manje nametljive mjere iz perspektive zaštite podataka. U slučaju da se dokaže nužnost takvog mehanizma, trebalo bi definirati posebne zaštitne mjere, među ostalim u pogledu odgovarajućeg ograničenja pohrane, kako bi se osiguralo da mehanizmi za borbu protiv prijevvara ne dovedu do prekomjernog i nerazmjernog zadiranja u temeljna prava i slobode privatnosti i zaštite osobnih podataka pojedinaca⁶¹.
61. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da bi predviđeni mehanizam za otkrivanje i sprečavanje prijevvara podlijegao brojnim ograničenjima i zaštitnim mjerama, uključujući činjenicu da bi pružatelji platnih usluga bili obvezni „*[uvesti] primjerene tehničke i organizacijske mjere [...] kako se uslugama potpore ne bi mogao izravno utvrditi identitet korisnika digitalnog eura na temelju informacija dostavljenih mehanizmu za otkrivanje i sprečavanje prijevvara*”⁶². Isto tako, ako ESB odluči da zadaće povezane s mehanizmom za otkrivanje i sprečavanje prijevvara neće dodijeliti pružateljima usluga potpore, ESB i nacionalne središnje banke ne bi trebali izravno identificirati pojedinačne korisnike digitalnog eura.⁶³ Istodobno, u uvodnoj izjavi 68. objašnjava se da bi prijenos informacija između pružatelja platnih usluga i mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevvara trebao podlijegati najsuvremenijim sigurnosnim mjerama i mjerama za zaštitu privatnosti kako bi se osiguralo da mehanizam ne identificira pojedinačne korisnike digitalnog eura.
62. Ne dovodeći u pitanje potrebu za time da se dodatno potkrijepe nužnost i proporcionalnost mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevvara kako je prethodno prikazano, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka također smatraju da ni pružatelji usluga potpore ni ESB ni nacionalne središnje banke ne bi trebali moći identificirati korisnike digitalnog eura na temelju informacija dostavljenih tom mehanizmu, u skladu s definicijom pseudonimizacije iz članka 4. stavka 5. Opće uredbe o zaštiti podataka. Stoga bi članak 32. stavak 4. i članak 35. stavak 7. Prijedloga trebalo izmijeniti u skladu s definicijom pseudonimizacije iz članka 4. stavka 5. Opće uredbe o zaštiti podataka na način da se navede da bi pružatelji platnih usluga s jedne strane te ESB i nacionalne središnje banke s druge strane

---

⁶¹ Konkretno, brzi razvoj tehnologija kao što su povjerljivo računalstvo i homomorfna enkripcija mogao bi omogućiti uvođenje dinamičnih identifikacijskih oznaka koje ne podrazumijevaju identifikaciju pojedinačnih korisnika digitalnog eura niti njihovo pojedinačno profiliranje na razini mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prijevvara.

⁶² Članak 32. stavak 4. Prijedloga.

⁶³ Članak 35. stavak 7. Prijedloga.

trebali provesti odgovarajuće tehničke i organizacijske mjere kako bi se osiguralo da se obrada osobnih podataka provodi na način da se osobni podatci više ne mogu povezati s pojedinačnim korisnikom digitalnog eura bez upotrebe dodatnih informacija. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju usvajanje najprikladnijih tehnologija za unapređenje zaštite privatnosti, čime bi se osigurala najviša razina zaštite sa stajališta zaštite podataka, uzimajući pritom u obzir relevantne potrebe u pogledu korisnosti i prilagodljivosti.

9 KIBERSIGURNOST I OPERATIVNA OTPORNOST

63. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primaju na znanje potencijalne rizike s kojima bi se plaćanja u digitalnim eurima mogla suočiti iz perspektive informacijske tehnologije i kibersigurnosti. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju, kako je istaknuto u procjeni učinka priloženoj Prijedlogu⁶⁴, da bi Akt o digitalnoj operativnoj otpornosti⁶⁵ bio primjenjiv na pružatelje platnih usluga i pružatelje usluga potpore te da se očekuje da će Eurosustav podlijegati novoj Uredbi o kibersigurnosti⁶⁶ o kojoj se trenutačno pregovara.
64. U skladu s time Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se u uvodnu izjavu uključi upućivanje na primjenjivi pravni okvir u području kibersigurnosti.
65. Nadalje, u nedostatku sveobuhvatnog zakona o kibersigurnosti koji bi se primjenjivao na sve relevantne aktere, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju da je važno osigurati dosljedan pristup između sigurnosti i operativne otpornosti infrastrukture digitalnog eura s jedne strane te infrastrukture pružateljâ platnih usluga s druge strane. Nadalje, sve odredbe o kibersigurnosti i operativnoj otpornosti na visokoj razini koje su specifične za infrastrukturu digitalnog eura i koje ne bi bile obuhvaćene navedenim okvirom za kibersigurnost (kao što su sva moguća upućivanja na certifikaciju) trebalo bi uključiti u normativni dio ovog Prijedloga.

10 POGLAVLJE VIII. – PRIVATNOST I ZAŠTITA PODATAKA

66. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju cilj izražen u uvodnoj izjavi 70. Prijedloga te podsjećaju na potrebu za uspostavom visoke razine privatnosti i zaštite podataka kako bi se osiguralo povjerenje Europljana u buduću digitalni euro te ostvarivanje drugih prava i sloboda sadržanih u Povelji. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju da bi se, kako bi se

---

⁶⁴ SWD(2023) 233 final, str. 87.

⁶⁵ Uredba (EU) 2022/2554 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 909/2014 i (EU) 2016/1011, PE/41/2022/INIT, SL L 333, 27.12.2022., str. 1.–79.

⁶⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije, COM(2022) 122 final.

postigao taj cilj, zakonodavstvo trebalo posebno i jasno baviti aspektima zaštite osobnih podataka digitalnog eura⁶⁷.

67. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju utvrđivanje svrha za koje se obrada osobnih podataka može provesti u pogledu pružanja usluga u digitalnim eurima u poglavlju VIII. Ovim se poglavljem također nastoje utvrditi odgovarajuće odgovornosti pružatelja platnih usluga, ESB-a i/ili nacionalnih središnjih banaka te, ako je to potrebno, pružatelja usluga potpore za postupke obrade. Međutim, kako je navedeno u nastavku⁶⁸, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi suzakonodavci trebali pružiti dodatna pojašnjenja o tim aspektima, kao i o pravnim osnovama koje se primjenjuju na te postupke obrade.
68. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju pristup koji slijedi Prijedlog, a kojim se nastoje urediti kategorije osobnih podataka koje svaki od sudionika koji sudjeluju u uvođenju digitalnog eura može obrađivati u prilogima priloženima Prijedlogu. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka istodobno napominju da u tim prilogima nisu uvijek iscrpno navedene vrste osobnih podataka koje će se obrađivati, čime se narušava pravna sigurnost. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozivaju suzakonodavce da dodatno utvrde te popise, kad god je to moguće uzimajući u obzir potrebe relevantnih dionika te poštovanje načela smanjenja količine podataka i obveze tehničke i integrirane zaštite podataka.

10.1 Članak 34.: Obrada koju provode pružatelji platnih usluga

69. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka potvrđuju da je cilj članka 34. stavka 1. Prijedloga definirati svrhe u koje će pružatelji platnih usluga obrađivati osobne podatke pri pružanju usluga povezanih s digitalnim eurima. Međutim, upućivanje na riječ „uključujući” u članku 34. stavku 1. točkama (a) i (c) Prijedloga dovodi do pravne nesigurnosti u pogledu točnih svrha u koje pružatelji platnih usluga mogu obrađivati osobne podatke. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da svrhe ne bi trebale biti izražene općenitim pojmovima, već na jasan i precizan način te da bi trebale biti objektivno povezane sa zadaćama koje su im povjerene Prijedlogom. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se članak 34. stavak 1. točke (a) i (c) odnose isključivo na relevantne zadaće povjerene pružateljima platnih usluga za koje se osobni podatci mogu obrađivati u skladu s Prijedlogom.

Pravne osnove koje se primjenjuju na obradu koju obavljaju pružatelji platnih usluga

70. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da Prijedlog nije dovoljno jasan u pogledu pravne osnove na koju će se pružatelji platnih usluga oslanjati pri obradi koja se provodi u svrhe iz članka 34. stavka 1. Prijedloga jer uključuje upućivanja na javni interes i na pravnu obvezu. Konkretno, u Prijedlogu se navodi da će zadaće

---

⁶⁷ Izjava 04/2022 Europskog odbora za zaštitu podataka o opcijama za dizajn digitalnog eura iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, doneseno 10. listopada 2022., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁶⁸ Vidjeti točke 74.–76. te točke 81., 85. i 86. u nastavku.

navedene u članku 34. stavku 1. Prijedloga pružatelji platnih usluga obavljati „u javnom interesu”, što podrazumijeva da pružatelji platnih usluga obavljaju zadaću od javnog interesa u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (e) Opće uredbe o zaštiti podataka kada obrađuju osobne podatke korisnika u svrhe navedene u članku 34. Prijedloga. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da, iako se u uvodnoj izjavi 73. Prijedloga izričito upućuje na članak 6. stavak 1. točku (c) Opće uredbe o zaštiti podataka i potvrđuje da je obrada koju provode pružatelji platnih usluga „nužn[a] radi poštovanja pravnih obveza koje se primjenjuju na voditelja obrade u skladu s ovom Uredbom”, u njoj se također navodi da je obrada osobnih podataka za potrebe zadaća iz članka 34. stavka 1. točaka od (a) do (c) „zadač[a] [...] u javnom interesu [koja je ključna] za zaštitu građana koji koriste digitalni euro te za stabilnost i integritet financijskog sustava Unije”. S druge strane, u uvodnoj izjavi 73. Prijedloga navodi se da pružatelji platnih usluga također mogu obrađivati osobne podatke radi usklađivanja s postojećim zadaćama u javnom interesu ili s pravnom obvezom utvrđenom u pravu Unije.

71. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka žele ponoviti da je, u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka, obrada osobnih podataka zakonita samo ako i u mjeri u kojoj se primjenjuje odgovarajuća pravna osnova u skladu s člankom 6. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka te da se primjena jedne od tih šest osnova mora utvrditi prije početka aktivnosti obrade i u odnosu na određenu svrhu⁶⁹. Konkretno, iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka razumiju stajalište Komisije koja smatra da je digitalni euro javna roba za opće dobro, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da se, u mjeri u kojoj svrhe navedene u članku 34. stavku 1. točkama od (a) do (c) Prijedloga proizlaze iz pravnih obveza kojima podliježu pružatelji platnih usluga na temelju ovog Prijedloga⁷⁰, čini da je članak 6. stavak 1. točka (c) Opće uredbe o zaštiti podataka najrelevantnija osnova za te aktivnosti obrade. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju da suzakonodavci u uvodnoj izjavi 73. i članku 34. Prijedloga pojasne da se obrada koja će se provoditi u skladu s člankom 34. stavkom 1. točkama od (a) do (c) Prijedloga provodi na temelju pravne obveze (članak 6. stavak 1. točka (c) Opće uredbe o zaštiti podataka).

---

⁶⁹ Smjernice 5/2020 Europskog odbora za zaštitu podataka o privoli na temelju Uredbe 2016/679, donesene 4. svibnja 2020., t. 121., dostupno na: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf (u bilješki 59. također se upućuje na činjenicu da su voditelji obrade dužni obavijestiti ispitanike o pravnoj osnovi na koju se oslanjaju za svaku obradu u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (c) i člankom 14. stavkom 1. točkom (c) Opće uredbe o zaštiti podataka).

⁷⁰ Vidjeti, na primjer, način na koji je formuliran članak 13. stavak 2. („[pružatelji platnih usluga] [...] **omogućuju** korisnicima digitalnog eura ručno ili automatsko provođenje zamjene novčanih sredstava u digitalne eure ili digitalnih eura u novčana sredstva sa svojih računa za plaćanje u digitalnim eurima”), stavak 3. („[pružatelji platnih usluga] **omogućuju** korištenje funkcija zamjene novčanih sredstava u digitalne eure i digitalnih eura u novčana sredstva”), stavak 4. („[pružatelji platnih usluga] korisnicima digitalnog eura **omogućuju**”), članak 16. stavak 1. („[pružatelji platnih usluga] **primjenjuju** ta ograničenja na račune za plaćanje u digitalnim eurima”) Prijedloga, kao i članak 23. stavak 1. („digitalni euro **dostupan je** i za digitalne platne transakcije u eurima na internetu i bez interneta”) i članak 30. stavak 3. Prijedloga („Konačna namira platnih transakcija u digitalnim eurima bez interneta **događa se** u trenutku kad se ažuriraju evidencije dotičnih iznosa sredstava u digitalnim eurima u uređajima za lokalno pohranjivanje platitelja i primatelja plaćanja”) (isticanje je dodano).

72. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se u uvodnoj izjavi 73. i članku 34. Prijedloga pojašni da se aktivnosti obrade koje se provode u skladu s člankom 34. stavkom 1. točkama (d) i (e) Prijedloga provode na temelju pravne obveze (članak 6. stavak 1. točka (c) Opće uredbe o zaštiti podataka) jer je to najprikladnija pravna osnova s obzirom na to da je obrada u te svrhe propisana pravom Unije.
73. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka žele pojašniti da se pravna osnova utvrđena u članku 34. ne bi trebala primjenjivati na platne usluge u digitalnim eurima koje razvijaju i pružaju pružatelji platnih usluga povrh osnovnih platnih usluga u digitalnim eurima⁷¹, na koje bi se primjenjivao članak 6. stavak 1. točka (b) Opće uredbe o zaštiti podataka ili članak 6. stavak 1. točka (a) Opće uredbe o zaštiti podataka, s obzirom na to da te usluge podliježu Direktivi 2015/2366⁷².

Vrste osobnih podataka koje obrađuju pružatelji platnih usluga

74. U članku 34. stavku 2. Prijedloga pojašnjene su kategorije osobnih podataka koji bi se trebali obrađivati u svrhe navedene u članku 34. stavku 1. točkama od (a) do (c), a koji su navedeni u Prilogu III. Prijedlogu. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi bilo korisno dodatno razraditi Prilog III. u pogledu točne vrste podataka koje pružatelji platnih usluga mogu obrađivati. Jasna definicija vrsta osobnih podataka tim je važnija jer, kako bi pravna osnova iz članka 6. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka bila valjana, sama pravna obveza mora biti precizna, imati dovoljno jasnu pravnu osnovu u pogledu obrade osobnih podataka koja se njome zahtijeva, a voditelj obrade ne smije imati neopravdanu diskrecijsku ovlast u pogledu načina ispunjavanja te pravne obveze.⁷³
75. Konkretno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka suzakonodavcima preporučuju da dodatno utvrde vrste osobnih podataka koji bi pripadali sljedećim kategorijama podataka:
- „*identifikacijska oznaka korisnika*” u Prilogu III. točki 1. podtočki i., za koju je u Prilogu III. točki 3. podtočki i. navedeno da može uključivati, ali nije ograničena na, „*ime vlasnikâ uređaja za lokalno pohranjivanje*”⁷⁴. Osim toga, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da se pojam „*identifikacijska oznaka korisnika*” također upotrebljava u Prilogu III. točki 3. podtočki i., koji se primjenjuje na obradu za pružanje usluga u digitalnim eurima bez interneta (članak 34. stavak 1. točka (c)). Međutim, u skladu s člankom 2. stavkom 27., identifikacijska oznaka korisnika

---

⁷¹ U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da će, u skladu s uvodnom izjavom 30., pružatelji platnih usluga razviti točnu narav tih usluga, koje stoga nisu definirane u Prijedlogu.

⁷² U pogledu primjene članka 6. stavka 1. točke (b) i članka 6. stavka 1. točke 1. podtočke (a) Opće uredbe o zaštiti podataka, upućujemo na Smjernice 6/2020 Europskog odbora za zaštitu podataka o međudjelovanju Druge direktive o platnim uslugama i Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR), doneseno 15. prosinca 2020., dostupno na: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202006_psd2_afterpublicconsultati on_en.pdf

⁷³ Vidjeti članak 6. stavak 1. točku (c), članak 6. stavak 3. točku (a) i uvodnu izjavu 41. Opće uredbe o zaštiti podataka

⁷⁴ Vidjeti odjeljak 4. ovog Mišljenja

znači „jedinstvena identifikacijska oznaka koju je izradio pružatelj platnih usluga [...] za potrebe internetskog korištenja digitalnog eura [...]”, što se čini u suprotnosti s upotrebom tog pojma u Prilogu III. točki 3. podtočki i.

- „informacije o računima za plaćanje u digitalnim eurima” u Prilogu III. točki 1. podtočki iii. Iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da može sadržavati „informacije o iznosima sredstava u digitalnim eurima korisnika digitalnog eura i jedinstveni broj računa za plaćanje u digitalnim eurima”, u Prilogu III. točki 1. podtočki iii. nije dovoljno jasno utvrđeno koje bi druge vrste osobnih podataka bile obuhvaćene tom kategorijom
- „informacije o internetskim platnim transakcijama u digitalnim eurima” u Prilogu III. točki 1. podtočki iv. Iako Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da to može uključivati „identifikacijsku oznaku transakcije i iznos transakcije”, u Prilogu III. točki 1. podtočki iv. nije dovoljno jasno utvrđeno koje bi druge vrste osobnih podataka bile obuhvaćene tom kategorijom
- „jedinstveni broj računa za plaćanje u digitalnim eurima” u Prilogu III. točki 2. podtočki iii. S obzirom na to da u članku 2. Prijedloga nije navedena definicija⁷⁵, nije jasno što bi bilo uključeno u tu identifikacijsku oznaku, kao ni kako bi se generirala i tko bi je generirao (odnosno, bi li se generirala na decentralizirani način, pri čemu svaki pružatelj platnih usluga definira vlastiti format, ili na centralizirani način, što znači da bi je generirao EBS).

76. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju nepostojanje navedenih kategorija i vrsta osobnih podataka u svrhe navedene u članku 34. stavku 1. točkama (d) i (e) te preporučuju da suzakonodavci u Prilogu III. dodatno razrade popise kategorija i posebnih vrsta osobnih podataka koji će se obrađivati u te svrhe.

Podjela odgovornosti među pružateljima platnih usluga

77. U skladu s člankom 34. stavkom 3. Prijedloga pružatelji platnih usluga moraju se smatrati voditeljima obrade za obradu osobnih podataka koja se provodi u svrhe navedene u članku 34. stavku 1. Prijedloga. U Prijedlogu se također navodi da, kada je račun za plaćanje u digitalnim eurima koji se vodi kod jednog pružatelja platnih usluga povezan s računom za plaćanje koji nije u digitalnim eurima i koji se vodi kod drugog pružatelja platnih usluga u skladu s člankom 13. stavkom 4. Prijedloga, ti pružatelji platnih usluga moraju biti zajednički voditelji obrade. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka žele podsjetiti da će, u skladu s člankom 26. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, u nedostatku odgovarajućih odgovornosti utvrđenih u kontekstu ovog Prijedloga, zajednički voditelji obrade morati utvrditi svoje odgovornosti u pogledu takve obrade, osobito u pogledu ostvarivanja prava ispitanika i obveza pružanja informacija u skladu s člancima 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka⁷⁶.

---

⁷⁵ Vidjeti odjeljak 4. ovog Mišljenja.

⁷⁶ Vidjeti Smjernice 7/2020 Europskog odbora za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade u Općoj uredbi o zaštiti podataka, doneseno 7. srpnja 2021., t. 161.–170., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controller_processor_final_en.pdf

Obveza pružatelja platnih usluga da provode prikladne tehničke i organizacijske mjere

78. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da je u članak 34. stavak 4. Prijedloga uvedena obveza pružatelja platnih usluga da provode prikladne tehničke i organizacijske mjere, uključujući najsuvremenije sigurnosne mjere i mjere za zaštitu privatnosti, kako se identitet pojedinačnih korisnika digitalnog eura ne bi mogao izravno utvrditi na temelju podataka dostavljenih ESB-u i nacionalnim središnjim bankama ili pružateljima usluga potpore. Međutim, kako bi se ojačala ta obveza, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se navede da bi se takvim mjerama trebala osigurati pseudonimizacija osobnih podataka na način da ESB ili nacionalne središnje banke više ne mogu povezati te podatke s pojedinačnim korisnikom digitalnog eura bez uporabe dodatnih informacija.

10.2 Članak 35.: Obrada osobnih podataka koju provode Europska središnja banka i nacionalne središnje banke

Pravna osnova koja se primjenjuje na obradu osobnih podataka koju provode Europska središnja banka i nacionalne središnje banke

79. Člankom 35. Prijedloga utvrđuju se zadaće za koje ESB i nacionalne središnje banke mogu obrađivati osobne podatke u svrhu obavljanja zadaće „u javnom interesu ili [izvršavanja službene ovlasti]”. Međutim, Prijedlog ne sadržava izričito upućivanje na pravnu osnovu na koju će se oslanjati za obradu koja se provodi u svrhe navedene u članku 35. stavku 1. Prijedloga. Prema mišljenju Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka, ESB i nacionalne središnje banke mogu provoditi obradu navedenu u članku 35. stavku 1. Prijedloga u javnom interesu ili pri izvršavanju službene ovlasti. Kako bi se pojasnila pravna osnova za obradu koju provodi ESB, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju suzakonodavcima da u uvodnoj izjavi 76. Prijedloga navedu izričitije upućivanje na članak 6. stavak 1. točku (e) Opće uredbe o zaštiti podataka i članak 5. stavak 1. točku (a) Europske uredbe o zaštiti podataka.

Podjela odgovornosti između pružatelja platnih usluga i ESB-a ili nacionalnih središnjih banaka

80. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka potvrđuju da se ESB ili nacionalne središnje banke i pružatelji platnih usluga smatraju zasebnim voditeljima obrade kada pružatelji platnih usluga prenose osobne podatke ESB-u ili nacionalnim središnjim bankama u svrhu obavljanja svojih zadaća u skladu s člankom 35. stavkom 1. Prijedloga. Iako primaju na znanje da će korisnici digitalnog eura stupiti u ugovorni odnos samo s pružateljima platnih usluga (članak 13. Prijedloga), Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka žele naglasiti da se tom kvalifikacijom postavlja pitanje na koji će način ESB ili nacionalne središnje banke osigurati obvezu transparentnosti i ostvarivanje prava ispitanika pri obradi osobnih podataka u svrhe navedene u članku 35. stavku 1. Prijedloga. Konkretno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da će suradnja između pružatelja platnih usluga i ESB-a ili nacionalnih središnjih banaka u tom području biti ključna kako bi se osigurala učinkovita zaštita prava ispitanika u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka te, posljedično, uspostavila visoka razina povjerenja koja se traži u Prijedlogu.

Vrste osobnih podataka koje obrađuje ESB ili nacionalne središnje banke

81. Članak 35. stavak 2. Prijedloga odnosi se na kategorije osobnih podataka navedene u Prilogu IV. koje ESB i nacionalne središnje banke mogu obrađivati u svrhe navedene u članku 35. stavku 1. Istodobno, u Prilogu IV. vrste osobnih podataka koje će ESB ili nacionalne središnje banke obrađivati nisu navedene iscrpno, nego su prikazane na neiscrpan način, pomoću izraza „uključujući”. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se umjesto riječi „uključujući” utvrdi iscrpan popis vrsta osobnih podataka, posebno u pogledu:
- točke 1. podtočke ii. Priloga IV., koja se odnosi na „informacije o internetskim platnim transakcijama u digitalnim eurima; informacije povezane s jedinstvenim brojem računa za plaćanje u digitalnim eurima, uključujući iznos transakcije”.
  - točke 3. Priloga IV., koja se odnosi na „podatke potrebne za analizu krivotvorenih platnih transakcija u digitalnim eurima bez interneta: informacije o uređaju za lokalno pohranjivanje, uključujući broj uređaja za lokalno pohranjivanje”.

10.3 Članak 36.: Obrada koju provode pružatelji usluga potpore

82. U članku 36. Prijedloga opisuju se svrhe u koje obradu mogu provoditi pružatelji usluga potpore kada im ESB odluči povjeriti zadaću razvoja funkcije mehanizma za rješavanje sporova te upravljanja njome (članak 27. Prijedloga) ili zadaće povezane s mehanizmom za otkrivanje i sprečavanje prijevара (članak 32. Prijedloga).
83. Osim preporuka koje su već navedene u odjeljku 8.5. u vezi s općim mehanizmom za otkrivanje i sprečavanje prijevара, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka žele iznijeti sljedeće primjedbe o članku 36. Prijedloga.

Dodjela odgovornosti između pružatelja usluga potpore i ESB-a

84. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka iz članka 27. stavka 2., članka 32. stavka 1. i članka 36. stavka 1. Prijedloga zaključuju da će, iako će ESB i nacionalne središnje banke biti odgovorne za uspostavu mehanizma za rješavanje sporova i općeg mehanizma za otkrivanje prijevара, pružatelji usluga potpore bit će zaduženi za pružanje potpore funkcioniranju tih mehanizama ako im ESB dodijeli tu zadaću. U članku 36. stavku 5. Prijedloga dodatno se navodi da se pružatelji usluga potpore trebaju smatrati voditeljima obrade pri pružanju takve potpore. U tom je pogledu ključno imati na umu da određivanje uloge voditelja obrade u zakonodavnim aktima mora biti usklađeno sa stvarnim odgovornostima koje su tim subjektima dodijeljene u tim zakonodavnim aktima⁷⁷. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da se Prijedlogom, u njegovu sadašnjem obliku, ne pruža dovoljno informacija o stvarnim zadaćama

---

⁷⁷ Smjernice 7/2020 Europskog odbora za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade u Općoj uredbi o zaštiti podataka, doneseno 7. srpnja 2021., t. 23., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; Smjernice Europskog nadzornika za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade te zajedničkog vođenja obrade u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725, doneseno 7. studenoga 2019., stranica 8., bilješka 6., dostupno na: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_ic_reg_2018_1725_en.pdf

koje će obavljati pružatelji usluga potpore u kontekstu mehanizma za rješavanje sporova i općeg mehanizma za otkrivanje prijevара, čime se Europskom odboru za zaštitu podataka i Europskom nadzorniku za zaštitu podataka onemogućuje da procijene svoju ulogu voditelja obrade ili izvršitelja obrade pri obradi osobnih podataka u svrhe iz članka 36. stavka 1. Prijedlogа. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju suzakonodavcima da dodatno utvrde odgovornosti koje su dodijeljene pružateljima usluga potpore u pogledu tih mehanizama kojima bi se opravdala njihova uloga voditelja obrade. U protivnom se suzakonodavci pozivaju da iz članka 36. stavka 5. uklone kvalifikaciju pružatelja usluga potpore kao voditelja obrade u svim slučajevima, pri čemu se takva kvalifikacija mora ocijeniti u kasnijoj fazi s obzirom na stvarne zadaće koje je ESB povjerio pružateljima usluga potpore u vezi s člancima 27. i 32. Prijedlogа, kao i smjernicama Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade⁷⁸.

Vrste osobnih podataka koje obrađuju pružatelji usluga potpore

85. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuju da bi, kada ESB odluči povjeriti zadaću uspostave općeg mehanizma za sprečavanje i otkrivanje prijevара pružateljima usluga potpore, pružatelji platnih usluga izravno prenosili kategorije osobnih podataka iz Priloga V. tim pružateljima usluga u skladu s člankom 32. stavkom 4. Prijedlogа. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da, budući da sadržavaju pojam „uključujući”, točke od i. do iii. Priloga V. Prijedlogu ne sadržavaju iscrpan popis vrsta osobnih podataka te stoga preporučuju donošenje dodatnih pojašnjenja u pogledu vrste osobnih podataka koje bi pružatelji usluga potpore mogli obrađivati u okviru tih kategorija.
86. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da nisu navedene kategorije osobnih podataka koje bi pružatelji usluga potpore trebali obrađivati pri razmjeni poruka za rješavanje sporova u skladu s člankom 27. stavkom 2. Prijedlogа, kao i da ne postoje pojašnjenja o tome tko bi pružao te informacije. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju dodavanje tih pojašnjenja u Prilog V.

Pravna osnova za obradu osobnih podataka koju provode pružatelji usluga potpore

87. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da Prijedlog ne sadržava izričito upućivanje na pravnu osnovu za obradu koju provode pružatelji usluga potpore u svrhe iz članka 36. stavka 1. Prijedlogа. Stoga Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se u uvodnoj izjavi 76. ili članku 36. stavku 1. Prijedlogа pojasni da bi se na tu obradu osobnih podataka primjenjivao članak 6. stavak 1. točka (e) Opće uredbe o zaštiti podataka s obzirom na činjenicu

---

⁷⁸ Smjernice 7/2020 Europskog odbora za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade u Općoj uredbi o zaštiti podataka, doneseno 7. srpnja 2021., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; Smjernice Europskog nadzornika za zaštitu podataka o pojmovima voditelja i izvršitelja obrade te zajedničkog vođenja obrade u skladu s Uredbom (EU), doneseno 7. studenoga 2019., dostupno na: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

da će obrada koju provode pružatelji usluga potpore biti izvršena u okviru javne zadaće koju im je povjerio ESB.

11 POGLAVLJE IX. – SPREČAVANJE PRANJA NOVCA

88. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravljaju činjenicu da članak 37. sadržava poseban režim za primjenu pravila o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koja se primjenjuju na platne transakcije u digitalnim eurima bez interneta. Takvim se odredbama nastoji osigurati odgovarajuća ravnoteža između zaštite privatnosti i osobnih podataka te primjene pravila o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, uzimajući u obzir poseban profil rizika digitalnog eura. Naime, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da pravila o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koja se trenutno primjenjuju na elektronička plaćanja, a koja omogućuju sljedivost novca komercijalnih banaka, treba prilagoditi kako bi se postigao cilj digitalnog eura u smislu osiguranja najviše moguće razine privatnosti⁷⁹.
89. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da se u procjeni učinka Prijedloga⁸⁰ navodi da bi opcija 2.e (selektivna privatnost za plaćanja male vrijednosti putem interneta) „*mogla biti privlačna kriminalcima i teroristima*“, ali nije objašnjeno zašto bi profil rizika te opcije nužno bio viši od profila rizika gotovine.
90. U tom pogledu valja napomenuti da, kako Radna skupina za financijsko djelovanje (FATF) podsjeća u svojim preporukama⁸¹, razinu rizika od pranja novca i financiranja terorizma ne bi trebalo određivati apstraktno, nego u vezi s konkretnim opcijama za dizajn koje bi se odabrale za određenu digitalnu valutu središnje banke. U tom se pogledu u procjeni učinka ne analizira u dovoljnoj mjeri profil rizika digitalnog eura u pogledu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, koji u praksi ovisi o primijenjenoj tehnologiji i opciji za dizajn u fazi osmišljavanja. Pritom se u procjeni učinka ne uzimaju u obzir različiti profili rizika od pranja novca i financiranja terorizma te opcije, uključujući činjenicu da bi se taj rizik mogao smanjiti stvarnim dizajnom digitalnog eura ako se pravilno procijeni i ako se njime upravlja na temelju pristupa koji se temelji na riziku.
91. Konkretno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da postoji niz mjera ublažavanja koje bi trebalo uzeti u obzir kako bi se smanjio rizik od pranja novca i financiranja terorizma prilikom korištenja digitalnog eura putem interneta. Kao što je istaknuto u nedavnoj relevantnoj literaturi⁸², takve mjere uključuju opcije za dizajn i tehnološke odluke koje će se donijeti u kasnijoj fazi kako bi se smanjio rizik od pranja novca i

---

⁷⁹ Izjava 04/2022 Europskog odbora za zaštitu podataka o opcijama za dizajn digitalnog eura iz perspektive privatnosti i zaštite podataka, doneseno 10. listopada 2022., stranica 3., dostupno na: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁸⁰ Stranica 71. procjene učinka Prijedloga.

⁸¹ FATF, Izvješće ministrima financija i guvernerima središnjih banaka skupine G20 o takozvanim stabilnim kriptovalutama, lipanj 2020., dostupno na: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf> vidjeti Prilog B, točke 88., 92. i 94.

⁸² Bijela kuća, Tehnička procjena za sustav digitalne valute središnje banke SAD-a, rujan 2022., stranica 19., dostupno na: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/09/09-2022-Technical-Evaluation-US-CBDC-System.pdf>

financiranja terorizma, kao što su: i. razina ograničenja dopuštenih iznosa; ii. uvođenje posebnog praga za transakcije male vrijednosti putem interneta, iznad kojeg se mogu provesti potpune provjere; i iii. mogućnost ponovne identifikacije korisničkog računa u slučaju sumnje. Osim tih mjera, mogla bi se dodati tehnička ograničenja, kao što je donošenje odgovarajuće definicije brzine izvršenja transakcija radi izbjegavanja „visokofrekventnih” transakcija, ograničenje broja transakcija po danu s istim jedinstvenim brojem računa za plaćanje u digitalnim eurima ili praćenje obrazaca zamjene novčanih sredstava u digitalne eure i zamjene digitalnih eura u novčana sredstva (kao što je to slučaj s načinom rada bez interneta) kako bi se spriječila zlouporaba pristupa na temelju praga. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da je u uvodnoj izjavi 79. Prijedloga izričito predviđeno da bi transakcije u digitalnim eurima putem interneta mogle biti niskorizične na način da se predvidi da Unijino Tijelo za suzbijanje pranja novca uspostavlja regulatorne tehničke standarde u pogledu mjera „*pojednostavnjenog postupka dubinske analize*” koje bi trebali primjenjivati pružatelji platnih usluga.

92. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da se u procjeni učinka Prijedloga ne uzima u obzir postojanje ograničenja dopuštenih iznosa kao moguće mjere ublažavanja rizika od pranja novca i financiranja terorizma koja se primjenjuje na korištenje digitalnog eura putem interneta, koji se ne može upotrijebiti kao sredstvo za pohranu vrijednosti, što nije slučaj s fizičkom gotovinom. Osim toga, u procjeni učinka ne pravi se razlika između standardnog rizika od sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma i mogućeg statusa niskog rizika, čime bi se omogućile pojednostavnjene provjere, što bi značilo da bi se u pogledu rizika primijenio univerzalni pristup.
93. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju da se uvede obveza prema kojoj Eurosustav mora provoditi najprikladnije tehničke mjere za daljnje smanjenje profila rizika od pranja novca i financiranja terorizma za transakcije male vrijednosti u digitalnim eurima putem interneta (primjerice, uvođenjem posebne odredbe u poglavlje X.). Konkretno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka smatraju da bi se rizik od pranja novca i financiranja terorizma povezan s transakcijama male vrijednosti u digitalnim eurima putem interneta trebao rješavati i ublažiti tijekom faze osmišljavanja digitalnog eura, što bi bilo prikladnije od *a priori* ograničenja značajki zaštite privatnosti i podataka takvih transakcija. S obzirom na to da je predloženo obvezno donošenje prikladnih tehničkih mjera za smanjenje profila rizika od pranja novca i financiranja terorizma, *a priori* ograničenje značajki zaštite privatnosti i podataka za transakcije male vrijednosti u digitalnim eurima putem interneta ne bi bilo tehnički opravdano i njime se ne bi postigla ispravna ravnoteža između zaštite privatnosti i osobnih podataka te sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma.
94. Uzimajući u obzir sva ta razmatranja, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka izražavaju žaljenje zbog toga što je „*selektivni pristup privatnosti*” za plaćanja u digitalnom eurima putem interneta, koji je razmatrao sam ESB⁸³, odbačen u

---

⁸³ Primjerice, u nedavnom govoru pred odborom ECON Fabio Panetta, član Izvršnog odbora ESB-a, izjavio je sljedeće dok je komentirao razinu rizika plaćanja niže vrijednosti: „*Općenito govoreći, za plaćanja manje vrijednosti putem interneta i bez interneta mogao bi se uzeti u obzir veći stupanj privatnosti. Ta bi plaćanja mogla*

Prijedlogu. Točnije, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se poseban režim koji bi se primjenjivao na način rada bez interneta (u okviru kojeg se provjere u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma provode samo za zamjenu novčanih sredstava u digitalne eure i zamjenu digitalnih eura u novčana sredstva) proširi na način rada putem interneta za transakcije male vrijednosti, čime se utvrđuje prag privatnosti ili, drugim riječima, prag ispod kojeg se ne bi provodilo praćenje transakcija u svrhu SPNFT-a. Taj bi se prag mogao utvrditi provedbenim aktom u skladu s postupkom utvrđenim u članku 37. stavcima 5. i 6. Prijedloga, na temelju prethodne procjene rizika kojom su obuhvaćeni i rizici za zaštitu podataka i prijetnje u smislu SPNFT-a. U svrhu jednostavnosti i učinkovitosti, taj bi prag mogao biti isti kao i ograničenje transakcije za način rada bez interneta, čime bi se posebno obuhvatile dnevne transakcije male vrijednosti⁸⁴.

95. Nadalje, kad je riječ o definiciji „ograničenja transakcija” za način rada bez interneta, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju na potrebu za postizanjem ispravne ravnoteže između sprečavanja rizika od pranja novca i financiranja terorizma te očuvanja prava na zaštitu podataka i privatnost. To bi se trebalo odražavati u članku 37. Prijedloga. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka posebno napominju da su kriteriji koje Komisija treba uzeti u obzir u članku 37. stavku 6. pri odlučivanju o ograničenjima transakcija i dopuštenih iznosa za digitalni euro bez interneta povezani s rizikom u području SPNFT-a te s „uporabljivosti i prihvaćanjem” digitalnog eura, ali još uvijek nedostaje upućivanje na privatnost plaćanja. To je iznenađujuće sa stajališta zaštite podataka jer je očuvanje privatnosti jedan od glavnih ciljeva ovog načina rada. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju da članak 37. stavak 6. Prijedloga sadržava upućivanje na posljedice u smislu zaštite privatnosti i osobnih podataka.

96. Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da je člankom 37. stavkom 6. Prijedloga predviđeno samo da se Komisija „može” savjetovati s Europskim odborom za zaštitu podataka pri donošenju delegiranog akta o toj temi. Međutim, nije jasno bi li se to savjetovanje održalo i na koji način. Prijedlogom bi trebalo predvidjeti strukturirani i institucionalizirani mehanizam, a ne samo mogućnost savjetovanja s Europskim odborom za zaštitu podataka. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski

---

podlijevati pojednostavnjenim provjerama u pogledu SPNFT-a, dok bi se na transakcije veće vrijednosti i dalje primjenjivale standardne kontrole”. Vidjeti: ESB, uvodna izjava Fabija Panette, člana Izvršnog odbora ESB-a, na zasjedanju Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta, 30. ožujka 2022., dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220330_1~f9fa9a6137.en.html

⁸⁴ Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da je takav višerazinski pristup (s obzirom na nepostojanje provjera ili smanjenih provjera za transakcije male vrijednosti putem interneta) sve češći u dizajnu digitalnih valuta središnjih banaka u cijelom svijetu. Kako je navedeno/zabilježeno u nedavnom popratnom dokumentu MMF-a, „[...] za sva tri aktivna projekta digitalnih valuta središnjih banaka odabran je isti način za rješavanje kompromisa politike između anonimnosti/financijske uključenosti i usklađenosti s propisima o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Pritom se željelo omogućiti višerazinski odabir lisnica s različitim razinama pragova. One s nižim pragovima omogućuju veću anonimnost. (...) Upotreba višerazinskih lisnica za digitalne valute središnjih banaka stoga dovodi do ‚sinergije politika’ između anonimnosti, smanjenja rizika (bankovnih navika) i financijske uključenosti”. Vidjeti: Međunarodni monetarni fond, *Behind the scenes of central bank digital currency: emerging trends, insights and, policy lessons*, veljača 2022., stranica 13., dostupno na: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/FTN063/2022/English/FTNEA2022004.ashx>.

nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju suzakonodavcima da na kraju članka 37. stavka 6. uvedu obvezu da AMLA blisko surađuje s Europskim odborom za zaštitu podataka i da se s njim formalno savjetuje pri izdavanju mišljenja koje je zatražila Komisija (kako je predloženo u mišljenju Europskog nadzornika za zaštitu podataka u pogledu članka 7. stavka 4. Prijedloga o okviru za pristup financijskim podacima)⁸⁵ te da Komisija uzme u obzir to mišljenje prije podnošenja nacrta delegiranog akta. Time se ne bi dovelo u pitanje savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s Europskom uredbom o zaštiti podataka.

97. Konačno, potrebno je pojasniti neke odredbe ovog članka kako bi se izbjegle sumnje u pogledu važnosti zaštite privatnosti i osobnih podataka za način rada bez interneta. Konkretno:

- Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se osigura dosljednost između članka 37. stavka 2., u kojem se navodi da pružatelji platnih usluga, ESB ili nacionalne središnje banke ne smiju zadržavati nikakve transakcijske podatke, i Priloga IV. točke 3., kojim se predviđa da Eurosustav može pročitati sve informacije o uređaju za lokalno pohranjivanje u svrhu analize krivotvorenih platnih transakcija u digitalnim eurima.”
- U članku 37. stavku 2. pojam „zadržavanje” [podataka o transakcijama] nije jasan iz perspektive zaštite podataka jer bi se očekivao pojam „obrada” ili „pristup”. Čini se da „zadržavanje” podrazumijeva da se podacima može pristupiti, što ne odgovara razini privatnosti koja se nastoji postići načinom rada bez interneta. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga preporučuju da se pojam „zadržavanje” zamijeni pojmom „obrada”;
- Članak 37. stavak 4. među „podacima o zamjeni novčanih sredstava u digitalne eure i digitalnih eura u novčana sredstva” koji se obrađuju za potrebe SPNFT-a uključuje identifikacijsku oznaku uređaja za lokalno pohranjivanje za plaćanja u digitalnim eurima bez interneta. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se pojasni razlog za nužnost obrade takvih kategorija podataka za potrebe članka 37. stavka 3., s obzirom na to da se Prijedlogom već predviđa obrada drugih kategorija osobnih podataka, uključujući brojeve računa koji se upotrebljavaju za zamjenu novčanih sredstava u digitalne eure i digitalnih eura u novčana sredstva.

98. Konačno, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju u skladu s člankom 35. stavkom 4., u vezi s uvodnom izjavom 76. Prijedloga, da bi trebalo postojati jasno odvajanje osobnih podataka kako bi se osiguralo da Eurosustav ne može izravno identificirati pojedinačne korisnike digitalnih eura. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se uvede obveza prema kojoj bi Eurosustav morao osigurati razdvajanje podataka u uređaju za lokalno pohranjivanje u odnosu na transakcije bez interneta i transakcije male vrijednosti putem interneta. U Prijedlogu bi trebalo navesti da bi podatci o transakcijama trebali biti „namjenski” (tj. ostati unutar uređaja za lokalno pohranjivanje) i da se ne bi trebali izvoziti iz uređaja (podatci se obrađuju i pohranjuju na lokalnoj razini). S tehničkog gledišta moguće je provesti to razdvajanje i učiniti ga operativnim, čime se korisnicima u konačnici pružaju snažnije zaštitne mjere u pogledu postavki privatnosti za upotrebu digitalnog eura bez interneta.

---

⁸⁵ Mišljenje 38/2023 Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe o okviru za pristup financijskim podacima, doneseno 22. kolovoza 2023., t. 30., dostupno na: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf

12 POGLAVLJE X. – ZAVRŠNE ODREDBE

99. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka napominju da se člankom 38. Prijedloga Komisija ovlašćuje za izmjenu prilogâ donošenjem delegiranih akata. U tom pogledu, s obzirom na očekivani značajan učinak na razinu zaštitu privatnosti i osobnih podataka dotičnih osoba, Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se uvede jasno upućivanje na članak 42. Europske uredbe o zaštiti podataka kako bi se pojasnilo da se pri predlaganju takvih delegiranih akata prema potrebi treba savjetovati s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka i/ili Europskim odborom za zaštitu podataka.
100. Kad je riječ o preispitivanju Uredbe u skladu s člankom 41. Prijedloga, privatnost i zaštita podataka trebali bi biti središnji aspekt koji Komisija treba ocijeniti u svojim izvješćima. Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka i dalje su na raspolaganju za dostavljanje relevantnih informacija Komisiji pri pripremi tih izvješća, koja će biti predstavljena godinu dana nakon prvog izdavanja digitalnog eura te potom svake tri godine⁸⁶.

ZAKLJUČNE NAPOMENE

101. Dok je zakonodavni postupak EU-a u tijeku, Upravno vijeće ESB-a preispitat će ishod faze istraživanja u jesen 2023. i na temelju toga će odlučiti hoće li pokrenuti eksperimentalniju fazu digitalnog eura s namjerom uvođenja digitalnog eura za dvije ili tri godine⁸⁷. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka podsjećaju na obvezu svih voditelja obrade digitalnih eura i zajedničkih voditelja obrade da provedu procjenu učinka na zaštitu podataka (dalje u tekstu „procjena učinka na zaštitu podataka”), u mjeri u kojoj su ispunjeni zahtjevi iz članka 35. Opće uredbe o zaštiti podataka ili članka 39. Europske uredbe o zaštiti podataka za provedbu takve procjene, te da, u idealnom slučaju, objave tu procjenu učinka na zaštitu podataka.
102. ESB bi također trebao procijeniti potrebu za savjetovanjem s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka prije provođenja obrade u vezi s digitalnim eurom jer bi takva obrada vjerojatno dovela do visokog rizika za prava i slobode pojedinaca. Konkretno, obrada osobnih podataka koju provodi ESB ispunjavala bi najmanje tri kriterija utvrđena u Smjernicama Europskog odbora za zaštitu podataka o procjeni učinka na zaštitu podataka (npr. evaluacija ili ocjenjivanje u kontekstu mehanizma za sprečavanje i otkrivanje prijevara, obrada osjetljivih osobnih podataka u mjeri u kojoj se odnose na financije korisnika digitalnog eura i obrada velikih razmjera)⁸⁸.

---

⁸⁶ Članak 41. stavak 1. Prijedloga.

⁸⁷ ESB, Napredak u fazi istraživanja digitalnog eura – četvrto izvješće, 14. srpnja 2023., dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews230714.en.html#:~:text=The%20fourth%20progress%20report%20on,it%20could%20strengthen%20financial%20inclusion.>

⁸⁸ Radna skupina iz članka 29., Smjernice o procjeni učinka na zaštitu podataka i utvrđivanje mogu li postupci obrade „vjerojatno prouzročiti visok rizik” u smislu Uredbe 2016/679, doneseno 4. travnja 2017., str. 9.–11., dostupno na: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>

103. U tom kontekstu Europski odbor za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuju da se u Prijedlogu podsjeti na obvezu ESB-a da provede procjenu učinka na zaštitu podataka i da se ESB-u povjeri zadaća da uvede digitalni euro koji je usklađen s obvezom tehničke i integrirane zaštite podataka tijekom sljedećih koraka projekta, kao što su donošenje tehnoloških odabira, pravila sustava i provjera koncepta. Takvom bi se odredbom jasno osigurala transparentnost za javnost u pogledu zaštitnih mjera uspostavljenih za postizanje digitalnog eura kojim se učinkovito štite njihova privatnost i osobni podatci. One bi se, primjerice, mogle uvesti člankom 36.a ili u završnim odredbama (poglavlje X.).

Za Europskog nadzornika za zaštitu podataka

Europski nadzornik za zaštitu podataka

(Wojciech Wiewiorowski)

Za Europski odbor za zaštitu podataka

Predsjednica

(Anu Talus)